

DOMOVINA

Upravištvo „Domovina“ v Ljubljani, Knafljeva ulica 5
Uredništvo „Domovina“, Knafljeva ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za inozemstvo razen Amerike: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din; Amerika letno 1 dolar. — Račun poštno hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 19.711.

Odločitev ne bo težka

Trezen preudarek nam pravi, da bomo pri občinskih volitvah odobrili politiko Jugoslovenske nacionalne stranke, ki je stranka reda in dela za narod in državo

Še dober teden in naši volilci bodo pokazali, kako so se odločili.

Ni dvoma, da so pač v ogromni večini sklenili storiti, kar jim velevala ljubezen do domovine in čista pamet.

Tudi pri občinskih volitvah, kjer sicer ne gre za velevalna politična vprašanja, moramo pokazati, da smo zreli državljani, ki ne maramo v največje veselje tujcev izpodkopavati osnov Jugoslavije, ki je naša lepa in draga nam domovina, brez katere za nas ni življenja.

Kakor drugi narodi moramo ljubiti svojo domovino, v kateri smo združene tri jugoslovenske veje v veliko in močno Jugoslavijo.

Vsaka veja zase ne pomeni nič, vsi trije bratje v slogi in skupnosti pa smo močni politično in gospodarsko, da bomo še prej kakor tuje države zlezli iz gospodarskih težav. Čim enotnejši, složnejši, razsodnejši bomo, tem večji ugled bomo uživali v tujini in tem več bomo lahko storili zase in za državo, ker ne bomo trčili časa s praznim prerekanjem kakor v časih pred letom 1929.

Stari časi strankarskega divjanja in razdiranja so s 6. januarjem leta 1929. za zmeraj minili in za temi časi brezplodnega bevskanja ne more biti nikomur žal.

Vse vlade od tistega časa naprej so lahko mirno in smotno delovale. Storile so ogromno delo za ljudstvo in držale red v državi, ki je bil potreben, saj je prišel nad nas bič hude svetovne gospodarske stiske, ko je treba večje sloge, več treznega dela in prav nič prerekanja za oslovo senco.

Ne bomo naštevati gospodarskih in drugih zakonov, ki so bili uveljavljeni le v naše dobro in ki so nam sproti ublaževali zle posledice gospodarskih nevarnosti.

Hvaležni moramo biti Nj. Vel. kralju, ki je 6. januarja leta 1929. postavil mejnik naši zgodovini in nam v skrbi za jugoslovenski narod, ki so ga zapeljavale silne strasti strankarskega divjanja, otvoril novo dobo reda in dela. Bil je zadnji čas, da je prišlo politično življenje v naši Jugoslaviji na pot treznosti, saj so se že takrat kazali prvi znaki gospodarskih težav. Kaj bi bilo, če bi nas val ves svet poplavljaljoče gospodarske stiske ne našel pripravljenih.

Ne moremo si lahko predstavljati, kako hudo bi bilo, če bi se v tistih najhujših časih še kar naprej prepirali v narodni skupščini z revolverji v rokah kakor v času pred 6. januarjem leta 1929.

Prav malo pameti je treba za razumevanje, da se delati dá v državi le, če smo složni in razsodni.

Punktašem in raznim veleizdajniškim mračnjakom, ki se skrivajo doma ali pa so pobegnili v tujino, seveda sloga in red ne gresta v račun.

Tem političnim pustolovcem je vse eno, četudi razderejo in razbijejo vse, četudi spravijo narod s svojimi punktaškimi načrti v krvavo nesrečo, samo da dosežejo smoter svoje bolesterne častihlepnosti in postanejo spet nekaki voditelji. Prav po geslu boljševikov, ki pravijo, naj živi boljševizem, četudij pogine narod.

Naši nasprotniki, kakor čujemo, širijo po deželi vsakovrstne govorce, da bi zapeljali naš narod.

Vse te govorce so laž in imajo le smoter, da bi spravile v strah omahljivce in jih pridobile zase. Naj si nihče ne dela upov, da bomo morda dobili drugo vladavino. To so prazne marje.

Naša vladavina je ko granitna skala in naša vsedrjavna velika Jugoslovenska nacionalna stranka jo podpira. Kdor bo volil nasprotnike, bo pljunil v lastno skledo. Naši razsodni kmetje, obrtniki in delavci ne bodo sedli na lim godrnjačev, gobeždačev in nesrečonoscev, čeprav ti še tako široko odpirajo usta in vedo povedati vsega vraga,

da bi ob primernem trenutku omamili pamet volilcev in pridobili njihove glasove zase.

Mi se ne damo več varati, odkar vidimo, da nam je 6. januar leta 1929. začel graditi sloga, mir in

red. Od tedaj tudi vidimo resnično delo, ki je naši mladi državi nad vse potrebno. Glavno je, da si lepo uredimo svoj dom, in če ga bomo imeli enkrat res urejenega potem si lahko privoščimo nekoliko razkošja, nepotrebne gobeždanja, toda grdi časi pred 6. januarjem leta 1929, se ne smejo več vrniti.

«Domovina» vam je kazala vedno pravo pot in zato smo neomajno prepričani, da boste vsi naši zvesti prijatelji tudi zdaj storili svojo dolžnost — sebi in državi v korist.

Zavračajte mračnjake, ki vas pridejo snubit, da bi vam potem na podlagi vaših glasov izkušali zažgati hišo nad glavo. Poznate narodni program naše Jugoslovenske nacionalne stranke in veste, da je njen smoter, kako čimprej doseči blagostanje vsega našega jugoslovenskega naroda. Edinstvo naroda in države, poštenost, sloga in pri delu trezen preudarek naj nam bodo zvezde vodnice.

Tudi pri občinskih volitvah, ki sicer niso politične, moramo ne glede na levo ali na desno pokazati, da odobravamo to politiko, ki nam gradi lep in udoben dom in ga nam bo ta tudi naposled zgradila.

Ne bo se nam težko odločiti, če bomo premislili vse to in če ne bomo verjeli vsakemu gobeždaču, ki v kakšni oštariji na debelo prodaja svojo puhlo modrost in vam pripoveduje zgodbe, ki so zrasle le v obupajočih punktaških glavah. Naša vladavina je trdna, hvala Bogu, in nam punktaši s svojimi prevratnimi načrti ne bodo prišli do živoga. Niti govora ni o tem! Nihče nam ne sme podirati hiše reda in dela!

Pri občinskih volitvah dne 15. t. m. bomo volili le liste Jugoslovenske nacionalne stranke, da s tem odobrimo njeno politiko in pokažemo, da smo tudi Slovenci zreli in prosvetljeni narod.

Naša narodna čast pred drugimi pokrajini v državi in pred tujino zahteva to, da nam ne bodo rekli, da žagamo vejo, na kateri sedimo.

Podpore za bedne poplavlence

Strašna povodenj, ki je zadela številne kraje v Sloveniji, je povzročila veliko bedo. Zato je vlada v Beogradu za prvo silo takoj nakazala 200.000 Din. Ta podpora je bila razdeljena tako, da so dobili: brežiški srez 15.000, celjski 25.000, kamniški 10.000, kočevski 90.000, krški 10.000, mesto Celje 15.000 Din.

Od večjih dosedanjih podpor poplavljenim naj omenimo 160.000 Din, ki jih je dala banska uprava, potem 5000 Din iz sredstev ministrstva za socialno politiko (minister Pucelj) in 5000 Din, ki jih je dal minister dr. Kramer iz svojih sredstev.

Kakor pravkar doznavamo, je ministrstvo za notranje zadeve v Beogradu poslalo nadaljnjih

100.000 Din preko Narodne banke, podružnice v Ljubljani. Od tega zneska dobe sreska načelstva v Brežicah 5000, v Celju 5000, v Kočevju (za Loški potok in Dolenjo vas) 60.000, v Krškem 5000, v Laškem 5000, v Litiji 10.000 in v Ljubljani (okolica) 10.000 Din.

Pa tudi sicer se je že zbralo precej podpor od zasebnikov in raznih organizacij. Vsi, ki moremo, pomagajmo siromakom, da jim olajšamo bedo, kajti nešteto poplavljenec je brez doma in brez živil in mnogi tudi nimajo zadostne obleke. Tik pred zimo je nesreča še hujša. Dajmo, saj morda tudi nas, ki zdaj nismo prizadeti, zadene kdaj enaka nesreča, pa bomo tudi mi tedaj prosili za pomoč usmiljena srca.

Ustanovitev osrednjega odbora za pomoč poplavljenecem

Zaradi najnujnejših ukrepov v pomoč poplavljenecem je bil pri banski upravi v Ljubljani 25. septembra pod predsedstvom bana g. Marušiča sestanek načelnikov, ki so se ga udeležili pomočnik bana g. dr. Pirkmajer in načelniki posameznih oddelkov.

Na sestanku se je na osnovi do zdaj dospelih uradnih poročil sklenilo:

Predsedništvu ministrskega sveta in pristojnim ministrstvom se takoj sporoči doslej ugotovljeni obseg škode, ki jo je poplava povzročila na prometnih sredstvih in mostovih, s prošnjo za čimprejšnje nakazilo primerne podpore iz državnih sredstev.

Osrednji odbor Rdečega križa se opozori na strašne poplave v dravski banovini s prošnjo, naj po svojih odborih pomaga prizadetim krajem.

Da se k pomožni akciji pritegne tudi najširša javnost, se sestavi osrednji pomožni odbor v Ljubljani, ki mu predseduje g. ban dr. Marušič. Člani tega odbora so še: pomočnik bana dr. Pirkmajer kot namestnik predsednika, načelnik tehničnega oddelka inž. Matija Krajc, načelnik oddelka za socialno politiko in narodno zdravje dr. Fran Dolšak, načelnik kmetijskega oddelka inž. Josip Zidanšek, mestni načelnik v Ljubljani dr. Dinko Puc, mestni načelnik v Celju in član banovinskega sveta dr. Alojzij Goričan, župan v Laškem in član banovinskega sveta dr. Fran Roš, narodna poslanca Ivan Prekoršek v Celju in Ivan Urek v Globokem pri Brežicah, člani banovinskega sveta Ivan Arko ml. v Ribnici, Alojzij Kurent, dekan v Leskovcu pri Krškem, in Ivan Remžgar v Žirovnici pri Logatcu ter predsednik oblastnega odbora Rdečega križa v Ljubljani dr. Viljem Krejči.

Sreski načelniki morajo v srezih, ki so po poplavah prizadeti, nemudoma sestaviti sreske pomožne odbore, v prizadetih občinah poleg tega pa še občinske pomožne odbore.

Upravni odbor Privilegirane agrarne banke se naprosi, da nakloni primeren znesek za omiljenje bede poplavljenecem.

Kot prva pomoč se nakažejo naslednje podpore iz banovinskih sredstev: srezu Brežicam 10.000 Din, srezu Celju 30.000 Din, mestu Celju 10.000 Din, srezu Kamniku 10.000 Din, srezu Ko-

čevju 25.000 Din, srezu Konjcam 5000 Din, srezu Krškemu 10.000 Din, srezu Laškemu 5000 Din, srezu Ljubljani-okolici 10.000 Din, mestu Ljubljani (za Barjane) 10.000 Din in srezu Novemu mestu 10.000 Din.

Pri tehničnem oddelku banske uprave v Ljubljani se ustanovi začasno poseben odbor za ob-

novo cest in mostov, katere so poplave porušile. Nadalje bodo izdane odredbe o uporabi narodne sile za popravila na občinskih cestah. — Sreski načelniki pa bodo na prizadetih krajih ugotovili škodo.

Naposled je dobil Higijenski zavod nalogo, da v svrhu preprečitve nalezljivih boleznih ukrene vse potrebno.

Za prebivalce Strug, ki so delno še odrezani od svojih bivališč, je odrejena posebna prehranjevalna akcija po sreskem načelniku v Kočevju.

Punktaši nas ne bodo preslepili

Čim bolj se bližajo občinske volitve, tem več skritih kart pade iz rok našim političnim nasprotnikom. Dolgo in práv skrbno so jih skrivali in računali, kako bodo na eni strani nas preslepili, na drugi pa prisleparili zase glasove nevednih volilcev.

Kakor vtrni možiček na strehi se je zadnji teden na mah obrnil ves njegov tisk in vpije kakor obsedeni derviši. Kaj pa vpije, vprašujete. Za samoupravo, za ogroženo slovenstvo morda? O ne! Temveč, glejte, čudež se je zgodil! Kar čez noč so se bili spokorili stari punktaški grešniki in prisegajo z vsemi štirimi na jugoslovenski narodni program.

Začuden in ozlovoljen gledajo to početje svojih bivših generalov nekdanji pristaši, ki se jih še držijo, in kar ne morejo verjeti v to čudežno izpreobrnitev. Slišijo se glasovi o koritih in sličnih lepih rečeh na račun teh generalov. Pa že tekajo sli od vas do vas in šepečejo zaupnikom, da beseda ni konj in da zato ni treba kar za resne jemati slavospeve državi, edinstvu in kralju, ki jih prinaša punktaško časopisje. To vse da je samo zvijača, ki naj preslepi pristojne državne činitele, da bodo ti verjeli, da imajo prebrisani punktaški generali pri sedanjih občinskih volitvah le blage namene. «Mi pa ostanemo, kakor smo bli», si govore punktaši, ki bi radi izvršili svoje punktaške načrte, ki smrdijo po vele-

izdajstvu in ki bi naš narod spravili v najhujšo nesrečo.

Prav umljive so skomine, ki jih imajo žalostni punktaški generali po oblasti v naši banovini. Toda njihovo početje je tako nerodno zasnovano, da bi ga že otrok lahko izpregledal, kaj šele pametni možje, kakršni so volilci po naših vaseh, naši kmetje, obrtniki in delavci. Naši ljudje si žele mirnega in treznega dela, ker le v tem je rešitev in ne v punktaških prevratnih načrtih.

Jasno je treba zato povedati vsakemu volilcu, da ne gre pri občinskih volitvah le za tega ali onega kandidata, nego gre za to, da tudi pri teh volitvah pokažemo svojo trdno voljo za veliko in svobodno Jugoslavijo. Tako nam velevata srce in pamet.

Tudi tuji svet bo gledal na nas slovenske volilce, komu bomo dali zaupanje. Naši glasovi bodo močnejši in glasnejši od topov. Ne glejmo zato pri listi, ki jo bomo volili, le na kandidate, na srce glejmo, ali je čisto in svobodno. Nikar ne volimo zaslepljenih punktaških hlapcev, da ne postanemo še slabši od njih — njihovih sužnj. Računi so jasni, zato naj ne bo volilca, ki bi želel sebi in svojim potomcem škodo in nesrečo, temveč naj vsak odločno odda svoj glas za kandidate Jugoslovenske nacionalne stranke, ki je edina čuvarica miru, reda in dela in nepreklicnega jugoslovenskega narodnega edinstva.

15. oktober bo naš dan

V dunavski, primorski in savski banovini bodo pokazale občinske volitve že prihodnjo nedeljo 8. t. m., da je konec vseh punktaških in drugih bolj ali manj veleizdajniških početij; na-

rod bo postavil na laž vse samopašnike iz starih strankarskih časov, ki se mu vsiljujejo za valpte. Dne 15. oktobra pa bodo občinske volitve v vseh ostalih banovinah, v katerih se še niso iz-

K. M.:

Črni mož

Povest iz preteklih dni.

«Najlepša hvala! Za gospoda uradnika je bilo to precej nerodno presenečenje. Zdaj bi vam pa svetoval, da se za nekaj časa ločiva. Bolje je, da naju nihče skupaj ne vidi. Jezdite čez polje do naše hiše in tam privežite konja k plotu. Ali vam je prav?»

«Veljal! Do svidenja!»

Nategnil je uzdo in pogljal konja v dir. Kakor veter je izginil v daljavi. Rajko pa je krenil z velike ceste in zavil na poljsko pot. Po stepah je potem prišel domov. Castnikov konj je bil že privezan k plotu.

Marta je bila sama v sobi.

«Ali si že doma?» ga je veselo pozdravila. Potem pa je žalostno dodal: «Kajne, zdaj pa pojdete na očeta!»

«Sam je tako hotel», je odvrnil Rajko. «Storili smo vse, da ga rešimo — morda še preveč, in zdaj ni naša krivda, če je tako prišlo. Marta, ali boš mogla to prenesti?»

«S teboj že, drugače pa ne! Toda za mater se bojim! Hud udarec je!»

«Ne bo ji manjkalo opore. Ali se zdaj že bolje počuti?»

«Dà, saj res. To je najpametneje.»

Poklical je starše in jim v kratkih besedah povedal, kako bo zdaj. Potem se je preskrbel s

15 svetilko, ki jo je v rudniku potreboval, in krenil proti skednju, kjer ga je nadporočnik že čakal. Na kraju, kjer je Rajko ukrotil Poljanca z bičem, sta se potem sestala z okrajnim glavarjem in sodnikom. Oba sta bila preprosto oblečena, tako da ju je moral vsakdo, kdor ju ni poznal, imeti za dva popotna rokodelca ali pa branjevca.

«Poljanca še ni doma. Jezdil sem mimo njegove hiše in tam vprašal, ali se je četovodja že vrnil», je poročal nadporočnik. «Seveda so mi rekli, da ga še ni.»

«Potem smo varni. Zdaj kar zlezimo v rov», je dejal okrajni glavar.

«Ali ne bo bolje, če najprej pogledamo pod kamen, kako je s sestankom?» je menil Rajko.

«Dà, saj res. To je najpametnejše.»

Rajko jih je vodil. Ne da bi bili koga srečali, so prišli do kamna. Rajko ga je vzdignil.

«Pri starem rovu ob desetih», je prebral.

Uradnika sta pristopila, da bi se na lastne oči prepričala.

«Ko se je včeraj odpeljal čez mejo, je moral pustiti ta listek. Drugače ni mogoče.»

«Forej ob desetih», je prikimal okrajni glavar. «Dovolj časa imamo za vse priprave. Zdaj pa odrinimo, gospodje!»

Listek so pustili tam, kjer so ga bili dobili. Rajko je položil nanj kamen in jih odvedel nazaj k skednju.

Vrata so odprli skoro brez truda in vstopili. Rajko je prižgal svetilko in poiskal v senu sidra.

Po njih so se gospodje spustili drug za drugim v rov.

Rudnik so natanko preiskali, vendar pa so pustili vse tako, kakor je bilo prej. Odprti so tudi vrata podzemeljske ječe. Luč je jetnika skoraj oslepila, toda osebe za njo so ostale v temi.

«Ali ste vendar prišli?» je vprašal četovodja, ki ni vedel, kdo prihaja. «Odvedite me za vendar k Črnemu možu!»

«Ali tako hudo hrepenite po njem?» ga je vprašal častnik.

Šele zdaj je po glasu spoznal četovodja svojega poveljnika, ki je bil oblečen civilno.

«Gospod nadporočnik!» je vzkliknil veselo in prestrašeno obenem. Hotel je vstati, toda verige so ga tako trdno držale, da se je komaj ganil.

«Dà, jaz sem! In poleg mene stoji gospod okrajni glavar z gospodom sodnikom. Oba bi iz sreča rada vedela, kako ste prišli sem.»

«Hotel — hotel — sem ujeti Črnega moža!»

«Zelo hvalevredno! To smo hoteli vsi, pa se vendar nikomur izmed nas ni kaj takega pripetilo! Pripovedujte!»

«Odkril sem kraj, kjer je Črni mož puščal pošto za svoje tihotapce.»

«A, tako? Kje pa je to?»

«Gori v gozdu na neki jasi. Listki so tam pod velikim kamnom.»

«Dalje!»

«Naročil je svoji tolpi, naj pride na sestanek, jaz pa sem hotel prisluškovati, kaj si mislijo povedati.»

vršile. Tako tudi v dravski banovini. Ta dan bo zmagovito kronal delo za ustaljenje političnih razmer v naši državi.

Volitve v moravski in vrbaski banovini so nam dale že prav jasno sliko o razpoloženju med narodom. V teh dveh banovinah se je udeležil narod v ogromnem številu volitev in je s svojo svobodno voljo postavil nove občinske odbore, ki so se že sestavili in že delajo. Jugoslovenska narodna misel je v teh dveh banovinah izbojevala veliko zmago, ki je tem značilnejša, ker so prav v teh dveh banovinah stopili v ostro borbo najhujši nasprotniki. Toda namesto nadejane zmage so nasprotniki doživeli silen poraz. Da se spomnimo le znanega starega politika Ace Stanojevića, ki je tudi podpiral neko nasprotno listo in je prišel sam osebno volit, a je kljub temu dotična stranke dela in treznega razsodka, okrog naše Jugoslovenske nacionalne stranke.

Volilno gibanje v savski banovini, kolikor smo dobili doslej vesti, kažejo, da pojde Hrvatska po istem potu: povsod se namreč narod v večno večjem številu pridružuje klicu za skupno delo in želi kljub širjenju raznih neumnih bajk dati svoje zaupanje ljudem, ki so se v dolgi borbi prečistili in poznajo edini skupni smoter: okrepitev jugoslovenske narodne misli in zavesti. To je tudi edina pot, ki nam je porok za boljšo bodočnost. Naš kmet gleda danes povsem stvarno na življenje in trezno presoja s svojo zdravo pametjo razmere.

Volilne priprave se razvijajo v popolni svobodi, saj poleg naše Jugoslovenske nacionalne stranke kot najmočnejše politične organizacije v naši državi vlaga v mnogih občinah kandidatne liste tudi tako zvana opozicija. Zanimivo je, da vidimo na čelu mnogih kandidatnih list bivše nasprotnike, ki pa so zdaj odrekli poslušnost svojim dolgoletnim voditeljem in so zbrali okrog sebe poštene in izrazito narodne može. V novih občinah bomo šele videli, kako je naš kmečki narod zapustil bivše svoje voditelje. Podeželski volilec misli zdaj s svojo glavo, ko je spoznal, da kujanje ne more imeti koristi ne za njegov lastni dom in ne za občino, kaj šele za državo.

Posebno je treba poudariti dejstvo, da hočejo naši kmetje, obrtniki in delavci dejansko sodelovati v našem javnem življenju in da so v ogromni večini strgali poslednjo tanko vez, ki je še morda obstajala med njimi in bivšimi samopašnimi samozvanci. Ti bivši voditelji so danes povsem osamljeni in le redki zaslepljenci gredo za nji-

Lepše kakor najboljša perica

Prej ste krtačili, drgnili in menciali ure in ure, zdaj Vam opravi vse to Schichtov Radion med kuhanjem čisto sam v 15 minutah: bleščeče belo oprano perilo. Na milijone kisikovih mehurčkov, ki se jih razvije v raztopini Schichtovega Radiona, požene milno peno skozi tkanino in najgostejša vlakna, ki jih celo najnatanejša perica z mencanjem in krtačo komaj doseže. Uporabljajte redno Schichtov Radion, pa Vam bo perilo skozi in skozi zares prizanesljivo oprano.

hovimi lažnivimi gesli. Naša vas je izpregledala in spoznala naš notranji in zunanji položaj. Kakor dan je našemu kmetu danes jasno, da more zagotoviti sebi napredek le v veliki in močni

državi in da more le v taki živeti v popolni svobodi. Velika in močna kraljevina Jugoslavija bo imela vse pogoje, da se popne na ono stopnjo med narodi in državami sveta, ki ji pritiče po-

«Ne da bi bili prej mene obvestili! Ali ne veste, kako važna je bila ta najdba? Zato ste zagrešili hud prestopek!»

«Hotel — hotel — sem se prepričati, ali so navedbe na listku resnične. Ze prej so nas enkrat potegnili...»

«Kako ste pa začeli?»

«Ob napovedani uri sem se splazil k rovu. Tedaj pa me je nekdo tresčil po glavi, da sem izgubil zavest. Ko sem se prebudil, sem ležal tu v tej ječi. Potem so me vlekli pred tihotapce, ki so se nedaleč odtod zbrali, in me soglasno obsodili na smrt. Zvezan sem bil in nisem se mogel braniti. Ze sem imel vrh okoli vratu in stal pod žebljem, tedaj — tedaj — pa —»

«No?»

«Tedaj pa so mi podarili življenje!»

«In kar brez vsakega pogoja?»

«Postati bi bil moral član tihotapske tolpe», je tiho priznal četovodja.

«Vohun, ali ne?»

«Dà. Toda ta predlog sem odklonil. Ljubša bi mi bila smrt.»

«Res? Potem bi vas bili pa obesili in ne bi več ždeli v tem kotu. Povejte vendar resnico! Črni mož je v naši oblasti — to bi morali sklepati že po tem, ker nas vidite tu — in bo povedal resnico, če je vi ne boste hoteli.»

«Izprosil — izprosil sem si čas za premislek, toda samo zato, da bi pridobil nekaj časa.»

«Lepo! Ali ste morda videli, kdo vas je udaril? Ali ste ga spoznali?»

«Ne!»

«Ali ste spoznali koga izmed tihotapcev?»

«Tudi ne. Vsi so imeli krinke na obrazih.»

«Ali ste komu povedali, da ste dobili listek pod kamnom?»

«Ne. Saj ste vi prvi, ki bi mu bil moral to povedati. Niti besedice nisem nikomur izblebetal.»

«Tako? Zakaj lažete, četovodja? Saj ste o tem govorili s Poljancem!»

«Samo nekoliko namignil sem mu», se je izkušal četovodja opravičiti.

«Ne! Vse ste mu natanko povedali! Svetoval vam je, da meni tega ne poveste in da odidete sami k rudniku. Ali ni res?»

Ceprav nadporočnik ni bil prepričan, da je to res, je vendar sklepal iz raznih okoliščin, da se drugače skoraj ni moglo zgoditi. Četovodja je povsili glavo in tiho odvrnil:

«Dà, res je tako!»

«Zdaj vemo vse natanko. Ne maram preiskovati, kako ste se pogovorili s Črnim možem po preteku časa za premislek in kaj ste mu obljubili. Ze zdaj čutite posledice svojega nepremišljenega ravnanja in čutili jih boste še huje. Pripomnim le, da vaša klepetavost, vaše pogovarjanje s Poljancem — on je namreč Črni mož — že prvi trenutek onemogočila uspeh našega zasledovanja, ker je bil zločinec pač o vsem natanko poučen. Za vsak naš korak je vedel. Zato poslušajte zdaj in poizkusite svoj greh popraviti! Ostati morate še nekaj časa tu. Črni mož mora kmalu priti in

vas zaslišati. Vprašal vas bo, kako ste se odločili. Njegov predlog morate odkloniti, naj se zgodi karkoli. Tudi če vam bo grozil s smrtjo, se ne smete vdati. V odločilnem trenutku vam bomo že priskočili na pomoč. Zavedajte se! Samo skrajna poslušnost lahko omili kazen, ki vas čaka. Ali ste me razumeli.»

«Dà, gospod nadporočnik», je tiho odvrnil četovodja.

Častnik je brez besede pogledal okrajnega glavarja in sodnika. Oba sta nemo prikimala. Nato je Rajko vrata v ječi spet zaprl. Tudi vhod v lijak in njegovo bližnjo okolico so natanko preiskali.

Potem so se vrnili in krenili v drugi rov, da bi videli, ali je tam kaj posebnega. Razen nekaj slepih rogov brez konca niso ničesar odkrili. Kakega skritega izhoda, ki ga ne bi poznali, torej ni bilo. Pač pa so malo dalje opazili nekaj novega. Suh, zračen rov. Ta je utegnil voditi na prosto. Šli so po njem in po dolgotrajni poti res prispeli do konca, do starega, že davno zapuščenega kamnoloma. Tu je pustil Črni mož znamenje, da mu je pot znana. V kamen je bil zabiti železen klin in na njem je bila zvita spletena lestev. Ko so jo razvili, so videli, da seže prav do tal kamnoloma.

«To pot ima najbrž za skrajno silo, če drugje ne bi mogel pobegniti», je dejal okrajni glavar. «Ali kamnolom dobro poznate?»

«Dà, je potrdil Rajko. «Sredi gozda leži in časih minejo leta, preden se izgubi človek v ta

sposobnosti in izredni marljivosti našega delovnega človeka.

Ceprav niso občinske volitve dejansko politične, se more vendar iz njih prav dobro presoditi razpoloženje državljanov najširših plasti. Ze samo pojav, kako se ljudje zbirajo in kdo za koga dela, kdo se bori za ono ali to listo, dokazuje narodno razpoloženje. Na osnovi tega, kar smo doslej videli in vemo in ve tudi vsak čitatelj našega lista, moremo mirno pribiti nastopno dejstvo: Naš narod se je v ogromni večini nepreklicno odločil za edino pravo pot, za pot narodne sloge in narodnega edinstva, ki vodi do popolne ureditve naše države. To so jasne posledice naše nove prerojene državne politike, ki ji je položil osnovo Nj. Vel. kralj s 6. januarjem leta 1929., kateremu so sledile v delu vse vlade od tega dneva.

Na stotine kandidatnih list so odobrila sodišča v naši banovini za občinske volitve. Ko čitamo imena nosilcev list, kandidatov in njihovih namestnikov, vidimo, da so se podali v občinske volitve najboljši naši gospodarji z željo, da pridejo v občinske uprave in posvetijo vse svoje sile napredku te osnovne samoupravne edinice, ki je vedno najboljša politična šola. Nekatere občine imajo po dve in celo po tri kandidatne liste, kar dokazuje veliko zanimanje na vasi za bodočnost

samoupravnega dela. V poedinah občinah se še izkušajo uveljaviti bivši punktaški zagrizenci in so postavili svoje liste. Hočejo že v naprej šteti glasove, ki jim bodo baje pripadli pri bodočih volitvah. Pustimo jim to veselje, povejmo jim pa s svojo kmečko modrostjo, da je nevarno piti na medvedovo kožo, dokler je medved še v brlogu. Sicer pa je za vsakogar nepobitno in jasno, da državno oblastvo ne bo pustilo njihovih dreves rasti do neba, ker sta narodno edinstvo in blaginja države takšni dobrini, da se jima mora pokoravati v složnosti vseh banovin tudi naša banovina in tudi tisti ljudje v njej, ki še vedno kakor stare čarovnice vse pregobezdajo v svoji bolehnosti zaslepljenosti.

Z nasmehom in celo s sočutjem zre naš zdravi kmečki narod na te zadnje bolne ostanke nekdanjih žalostnih časov, ko si samozavestno utira pot za zastavo jugoslovenske narodne misli. Nesrečna preteklost je za vedno pokopana. Ze je na obzorju dan, ko se pričenejo boljši dnevi za našo državno skupnost, za našo močno kraljevino Jugoslavijo. Zatorej brez strahu pred grožnjami z leve in desne vsi strnjeno naprej in naj ne mine dan, da bi ne dobili vsak vsaj enega volilca za listo naše Jugoslovenske nacionalne stranke!

Kandidatna lista narodnega delavstva za volitve v Delavsko zbornico

Za volitve v Delavsko zbornico bodo vložene tri liste: narodna, marksistična in klerikalna. Listo narodnega delavstva je vložila Narodna strokovna zveza; na njej so zastopani vsi delavci, ki hočejo, da postane Delavska zbornica resnična boriteljica za socialne zahteve vsega delavstva in obenem oporišče zdrave narodne politike. Kandidati so preizkušeni socialni in narodni delavci. V naši državi, ki je šele v početku industrializacije, je še posebno treba, da se delavstvo ne izloči iz velike vsedržavne narodne fronte, ker le potem bo delavsko vprašanje postalo eno glavnih naročnih in državnih vprašanj. Kandidatna lista narodnega delavstva je naslednja:

Kandidati:

1. Juvan Rudolf, socialni referent, Ljubljana; 2. Bajt Anton, uradnik OUZD, Maribor; 3. dr. Bohinjec Joža, ravnatelj OUZD, Ljubljana; 4. Štruc Jakob, rudar, Trbovlje, 5. Kralj Franc, kovinar, Jesenice; 6. Kosem Dragotin, strojni stavec, Ljubljana; 7. Nadižar Ignacij, ključavničar, Litija; 8. Galjot Simon, zidar, Ljubljana; 9. Derča Ivan, tkalni mojster, Kranj; 10. Choc Janko, tkalec, Maribor; 11. Kravos Vladimir, strokovni tajnik, Ljubljana; 12. Korene Anton, natakar, Ljubljana; 13. Kotnik Ivan, mizar, Št. Pavel; 14. Mrovlje Delfin, čevljarški pomočnik, Ziri; 15. Pregl Leopold, ključavničar, Maribor; 16. Sedlar Vinko, rudar, Zagorje ob Savi; 17. Knez Drago, rudar, Huda jama; 18. Kavčič Tomaž, žimoprojec, Stražišče; 19. Flis Ivan, rudar, Trbovlje; 20. Petrič Franja, gospodinjska pomočnica, Ljubljana; 21. Blažek Anton, uradnik, Ptuj; 22. Terkuč Edvard, sprevednik električne cestne železnice, Ljubljana; 23. Cikulnik Jurij, vratar, Guštanj; 24. Šimenc Franc, delavec, Kamnik; 25. Bri-

lej Miha, rudar, Senovo; 26. Gerbec Bogomil, klepar, Ljubljana; 27. Avsenik Ivan, kovinar, Jesenice; 28. Levstek Anton, strojnik, Trbovlje; 29. Šober Anton, dninar, Ribnica; 30. Stibilj Jos., ključavničar, Maribor; 31. Kratochvil Stanko, delavec, Ljubljana; 32. Strniša Franc, delavec, Litija; 33. Smalc Ivan, bolničar, Ljubljana; 34. Globočnik Andrej, kovinar, Jesenice; 35. Zupčev Alojzij, dninar, Rogaska Slatina; 36. Drakler Ivan, rudar, Hrastnik; 37. Malin Josip, livar, Ljubljana; 38. Vlahovič Vilibald, strojni stavec, Ljubljana; 39. Zilovec Jakob, strojnik, Vevče; 40. Fras Karel, delavec, Maribor; 41. Muzga Mici, predilka, Litija; 42. Štalekar Ivan, strugar, Kranj; 43. Jezernik Franc, ključavničar, Tržič; 44. Česen Ludovik, delavec, Stražišče; 45. Humar Vinko, zidar, Ljubljana; 46. Derča Franc, mojster, Št. Pavel; 47. Slabnik Ivan, zidar, Guštanj; 48. Brence Franc, žagar, Logatec; 49. Flis Karel, rudar, Trbovlje; 50. Vištaler Marija, tkalka, Maribor.

Namestniki:

1. Beribak Stefan, sofer, Maribor; 2. Odar Janez, mizar, Bohinjska Bistrica; 3. Špende Ivan, kopač, Huda jama; 4. Lah Jakob, delavec, Ptuj; 5. Perčič Matija, zidar, Ljubljana; 6. Sattler Ivan, strugar, Ljubljana; 7. Babič Milan, strelni mojster, Loke pri Zagorju; 8. Benedetič Jože, delavec, Ljubljana; 9. Jesenšek Anton, rudniški mizar, Zagorje; 10. Jelenič Ivan, strojni delavec, Maribor; 11. Stržinar Josip, sprevednik električne cestne železnice, Ljubljana; 12. Vavpočič Joško, dohodarinski uslužbenec, Ljubljana; 13. Končnik Matija, delavec, Kamnik; 14. Guček Miroslav, strojnik, Senovo; 15. Jager Ivan, steklar, Hrastnik; 16. Košmerlj Franjo, delavec tobačne tovarne, Ljubljana; 17. Bregant Jernej, tovarniški delavec, Jesenice; 18. Kastelic Marija, delavka, Litija; 19. Turk Franc, strojnik, Šentpavel; 20. Mahne Avgust, delavec, Maribor; 21. Dobrajc Jurij, mizar, Rogaska Slatina; 22. Fekonja Jože, zidar, Ljubljana; 23. Grabnar Vinko, rudar, Trbovlje; 24. Luznar Franc, dimnikarski pomočnik, Ljubljana; 25. Holy Zdenko, monter, Kranj; 26. Gliha Franc, strojni oblikovalec, Ljubljana; 27. Bučar Jakob, delavec, Litija; 28. Stupnikar Jože, rudar, Zagorje ob Savi; 29. Šteblaj Franjo, bolničar, Ljubljana; 30. Kranjc Franjo, tkalec, Maribor;

kraj. Zdi se mi tudi, da bo bolje, če gremo tu v rov, ne pa zgoraj na skednju. Dohod je na tem kraju dosti lažji kakor tam.»

Vsi so soglašali in zato so sklenili, da bodo napadli Črnega moža tu, ne pa pri skednju. Potem so oprezno zapustili rov in šli po malo znanih potih proti Potočnikovemu domu.

Večer se je bližal, ko je zavil Poljančev voz s ceste na dvorišče. Eden izmed njegovih zapornikov, domači hlapec, ga je opazil in prihitel naproti, da bi prijel konja.

«Ali se je kaj zgodilo, kar me ni bilo doma?» je vprašal Poljanec.

«Nič. Vse je v redu.»

«Torej nič novega.»

«Doma nič, na vasi pa dosti. Vojaki odhajajo.»

«Zakaj pa?» ga je Poljanec presenečeno vprašal.

«Na manevre morajo iti. Šele čez štirinajst dni se vrnejo. Tudi nadporočnik je že privedel iz Zalesja svoje ljudi in se združil s tukajšnjimi. Potem pojdejo v mesto in se odpeljejo z večernim vlakom.»

«Brez Črnega moža!» se je kmet zasmeljal in pomenljivo pogledal dolgega, suhega gospoda, ki je prišel z njim. «Poglej jih! Tamle gredo!»

Bobnar, ki je krepko udarjal po svojem instrumentu, je šel spredaj. Ob strani je jezdil nadporočnik svojega rjavca. Za četo pa se je podila kopica vaških otrok, ki so z glasnim kričanjem spremljali odhod vojakov.

«Enega so hoteli ujeti, pa so morali brez enega oditi!» se je zarežal suhec. «Tvoj strah je bil torej odveč!»

«Ne vem», je odvrnil Poljanec. «Kar je preloženo, še ni premagano. Za štirinajst dni sem vare ali pa še za toliko ne. Potem se bo pa spet iznova začelo. Jaz sem se že odločil. Sit sem že vsega in čimprej bom svojega kraljevanja rešen, tem ljubše mi bo.»

«Kje pa ste pustili gospo in gospodično?» je vprašala dekla. ki je pristopila k vozu.

«Kaj pa te to briga?» se je zadržal Poljanec. «S svojimi stvarmi se ukvarjaj, v moje zadeve se pa ne vtikaj!»

Stopila sta v hišo in med tem nekaj tiho med sabo govorila. Ko se jima je zdelo, da ju nihče ne vidi, sta se izmuznila proti kolibi nad vodnjakom. Odondod sta se spustila v vodnjak in krenila po rovu dalje.

«Ali ne boš pogledal, kaj je z babnicama?» je vprašal suhec.

«Proketo malo me brigata», je odvrnil Poljanec. «Jutri tako že odidem. Takrat ju pojdem iskat. Zdaj se ne utegnem ukvarjati še s to nadlego.»

Ko sta prišla do podzemeljske «pisarne», je Poljanec odprl omaro v steni in potegnil iz nje svoje poslovne knjige. Neznanec, ki je bil prišel z njim, jih je natanko pregledal. Še sanjalo se mu ni, da se nekaj korakov stran od njega zbirajo vojaki in lezejo v rov.

Rajko jih je vodil. Ostal je kar v rovu in jim vrgel pleteno lestev. Doma sploh ni povedal, kaj pripravljajo. Morda bi bil oče vzlic slepoti prosil, naj ga vzame s seboj. Te želje bi mu pa zaradi tveganosti ne bil mogel izpolniti. Zato je rajši molčal.

Tako je bilo zdaj vse zasedeno. Okoli skednja in vdrtega lijkaka je kar mrgolelo vojaštva, gozdarjev in graničarjev. Tudi Poljančev hišo so dobro zastražili. Še v rudniku samem je bilo dovolj ljudi. Odhod vojakov je bila samo spretna past in Črni mož se je vanjo ujel.

Rajko se je oprezno plazil pred drugimi. Za njim so bili nadporočnik, okrajni glavar in sodnik.

Ura na vasi je zamolklo odbila deset. Prišli so že blizu skladišča. Prav dobro so čuli pogovor med Poljancem in moškim, ki ga je bil pripeljal s seboj.

«No, ali se upaš prevzeti?» je vprašal Poljanec. «Mene že pete srbe. Zato ti tudi dajem vse skupaj tako poceni. Saj je skoraj zastoj. Moje pogoje poznaš. Če ti je prav, udariva!»

«Dà, velja», je odvrnil suhec. «Podjetje gre dobro.»

In res sta se pobotala.

«Podpisala in vse uredila bova pa pozneje — zdaj morava iti k ljudem, ki že dolgo čakajo. Tu imaš vse, kar potrebujeva!»

(Dalje prihodnjt.)

31. Drnovšek Drago, rudar, Loke; 32. Markovič Ivan, kovinar, Jesenice; 33. Bogataj Anton, čevljarski pomočnik, Žiri; 34. Lukanc Emilija, tkalka, Št. Pavel; 35. Ključarič Ivan, delavec, Trbovlje; 36. Vižintin Franc, zidar, Ljubljana; 37. Gašperlin Lojze, delavec, Kranj; 38. Fink Alojz, rudar, Loke; 39. Rabzelj Julijana, gospodinjna pomočnica, Ljubljana; 40. Divjak Ivan, delavec, Slaški vrh;

41. Goznikar Alojzij, rudar, Huda jama; 42. Končar Franc, predelavec, Litija; 43. Dejak Rudi, livar, Ljubljana; 44. Mandelj Jožefa, predelavka, Litija; 45. Lavsegar Rado, kovinar, Jesenice; 46. Mrzelj Franc, kopač, Trbovlje; 47. Jakončič Karel, zidar, Ljubljana; 48. Juh Franc, dimnikarski pomočnik, Ljubljana; 49. Fink Etbin, delavec, Vevče; 50. Cuperla Josip, delavec, Ljubljana.

Odpis zemljiškega davka zaradi vremenskih nezgod

Finančna direkcija objavlja: Osnovni davek na dohodek od zemljišča se sme odpisati: a) ne glede na površino, če je letina poškodovane parcele uničena za več kakor četrtino zaradi ognja, požara, vode, toče, poljskih miši, rastlinske uši ali kobilic; b) če je prizadel škodo drug izreden in neodvrten dogodek, brez lastnikove krivde, n. pr. mraz, vihar, orkan, velika suša itd., toda samo, če ni zadel le posameznih parcel, ampak cele pokrajine. Poškodba za več kakor četrtino letine je tudi v tem primeru pogoj za odpis vsake poškodovane parcele v dotični krajini.

Osnovni davek na zemljišča se ne odpiše, če je nastopila prirodna nezgoda takrat, ko so bili kmetijski pridelki že požeti, odnosno spravljani. Za davčni odpis je pogoj, da je nastopil dogodek takrat, ko so bili poljski pridelki že požeti (oddeljeni od tal), toda so bili še na polju.

Če se kako zemljišče v letu po gospodarskem običaju dvakrat obdelava, se oceni prva obdelava z dvema tretjinama, druga pa z eno tretjino letine. Pri mešanih obdelavah (n. pr. vinograd s sadjem, koruza s fižolom, rž z deteljo itd.) se oceni poškodba glavnega ploda, odnosno pridelka, z dvema tretjinama, postranskega ploda pa z eno tretjino, če sta res oba uničena.

Odpis davka se ravna po velikosti prizadete škode letini dotičnega zemljišča, in sicer: 1.) če je poškodovane več kakor četrtina, a manj kakor polovica letine, se odpiše 25 odstotkov letnega osnovnega davka; 2.) če je poškodovanega polovica, a manj kakor tri četrtine letine, se odpiše 50 odstotkov osnovnega letnega davka; 3.) če je poškodovana vsa letina, se odpiše ves osnovni letni davek dotičnega zemljišča.

Da se ne izgubi pravica do odpisa davka, se mora prijaviti vsaka škoda, ki je bila prizadeta

po vremenski nezgodi in daje pravico do odpisa davka, brez takse najdalje v osmih dneh od dne, ko se je škoda opazila.

Prvo mora vložiti v primerih pod a) davčni zavezanec sam ali njegov pooblaščenec; v primerih pod b) jo lahko vložijo oškodovani davčni zavezanci skupno, vložijo pa jo lahko tudi občinsko oblastvo samo. Prijave se morajo vlagati pri pristojni katastrski upravi (ne pri davčni upravi), lahko tudi po pošti.

V prijavi, če jo vložijo posamezni posestniki, je treba označiti poškodovane parcele ter navesti občino, vas in kraj, kjer leže poškodovane parcele; če je prijava skupna, je treba navesti, kateri in kolik del okoliša je poškodovan. V vsakem primeru mora navesti vložitelj prijave čas in vrsto nezgode ter prijavo podpisati.

Prijave, ki so prispеле tako pozno, da se po mnenju oblasti škoda ne dá več ugotoviti, se morajo kot prepozno izročene takoj zavrniti. Zoper tak odlok je dopustna pritožba na finančno ravnateljstvo v osmih dneh od dne obvestitve. Škodo ugotovi na licu mesta komisija, ki je sestavljena iz enega uradnika katastrske uprave in

dveh članov občine. Ocenjevanju škode mora prisotstvom zaradi potrebnih pojasnil starešina vasi (župan), če ga vas ima, in pa oškodovani davčni zavezanec. Da bodo vedeli davčni zavezanci vlagati prijave na pravilni naslov, navajamo še, pod katero katastrsko upravo spadajo področja posameznih davčnih uprav v dravski banovini:

1.) področja davčnih uprav Ljubljana-mesto, Ljubljana-okolica, Kamnik, Litija, Logatec in Višnja gora spadajo pod katastrsko upravo v Ljubljani;

2.) področje davčne uprave v Novem mestu ima tudi katastrsko upravo v Novem mestu;

3.) področji davčnih uprav Kranj in Škofja Loka spadata pod katastrsko upravo v Kranju;

4.) področje davčne uprave v Radovljici spada pod katastrsko upravo v Radovljici;

5.) področje davčne uprave Kočevje spada pod katastrsko upravo v Kočevju;

6.) področji davčnih uprav Brežice in Krško spadata pod katastrsko upravo v Krškem;

7.) področja davčnih uprav Celje, Laško, Konjice in Šmarje pri Jelšah spadajo pod katastrsko upravo v Celju;

8.) področja davčnih uprav Slovenjgradec, Prevalje, Gornji grad in Šoštanj spadajo pod katastrsko upravo v Slovenjgradu;

9.) področji davčnih uprav Maribor in Slovenska Bistrica spadata pod katastrsko upravo v Mariboru;

10.) področja davčnih uprav Ptuj, Ormož, Ljutomer in Gornja Radgona spadajo pod katastrsko upravo v Ptuj;

11.) področji davčnih uprav Murska Sobota in Dolnja Lendava spadata pod katastrsko upravo v Murski Soboti.

Finančni direktor: dr. Valjavec s. r.

Pred volitvami v Delavsko zbornico

Dragi gospod urednik, tudi nam delavcem, ki smo zvesti bralci priljubljene «Domovine», morate enkrat odstopiti nekoliko prostora, da se pogovorimo o svojih važnih zadevah. Pred nami so volitve v Delavsko zbornico, kar bo za vse delavstvo in nameščerstvo v državi izredno velik dogodek. Pri teh volitvah se bodo volili zastopniki delavstva in nameščerstva v skupni delavsko-nameščenski parlament, kjer se obravna-

vajo vsa važna vprašanja delavstva in nameščerstva.

Delavska zbornica je, kakor smo rekli, parlament delavstva in nameščerstva. V njej se rešujejo vsa socialna vprašanja delavstva. Ta važen delavsko-nameščenski parlament šteje 60 skupščinskih odposlancev, ki se volijo na vsaka tri leta. Na prvi skupščini odposlancev, ki se mora sklicati najpozneje dva meseca po volitvah, se

Gustav Strniša:

2

Zadnji rokovnjač

Nekaj časa premišlja, potem zamahne z roko in hiti dalje. A misel na Reziko in rokovnjača mu ne dá miru. Zdajci pa obstane in kar zazija:

«Njen sorodnik je, morda še njen lastni oče, saj ji je podoben. In ona mi je obljubila, da bo vse povedala. Ne sramuje se ga, a hudo ji je. Naj bo, čeprav je rokovnjačeva hči, moja žena bo kljub temu, kajti rad jo imam. Treba pa ni, da bi ljudje zvedeli, da je njegova hči.»

Komaj je Živčkov odšel, je že birič drzno kimal skozi okno:

«Ti, deklina, dobro sem videl rokovnjača, skrila si ga. Nocoj pa pridem jaz k tebi. Če ti je starec dober, bom jaz še boljši! Poglej me, ali nisem postaven fant.»

Rezika je prebledela in skočila k oknu, da bi gobezdača udarila po ustih.

Pravočasno se ji je umaknil in zakričal s stisnjenimi usti:

«Samo dotakni se me! Čakaj, kmalu bosta sedela pri ričetu ti in tvoj stari ljubček!»

«Bomo videli!» se je odzval nizek glas in že je stal pod oknom Veliki Grgo, ki je prišel od nasprotne strani k hiši.

Deklica je preplašena zakričala.

Grgo se je le smejal, saj se ni nikogar bal.

Birič Martin Skaza ga je debelo pogledal. Dobro je videl, da je šel rokovnjač v hišo, a ven ga ni videl priti. Hotel je sneti z rame puško in Grgo prisiliti, da bi se mu vdal. Toda zmotil se je. Še preden je napol petelina, je bil korenjaški rokovnjač že poleg njega, vzel mu je puško kakor oče igračo porednemu fantalinu, ga položil na tla in zvezal. Nato ga je dvignil na ramo kakor igračo in izginil z njim v grmovju.

Starec se je kmalu vrnil.

Rezika je čakala pri vratih. Skrbelo jo je in bala se je, da bi očetu ne zavrela kri, saj je bil dober kakor maslo, dokler se ni razljutil. Ko je zagledala njegov veseli obraz, se je oddahnila:

«Oče, saj mu niste storili zlega?»

«Ne, kam pa misliš? Z otroki ne smemo preslabo ravnati! Položil sem ga na skalo nad Savo, kjer lahko čaka, da ga bo kdo rešil. Opozoril sem ga, naj pazi, da se ne prevali v reko. Če ga do pojutrišnjem ne bo nihče osvobodil, pridem in ga rešim sam. Njegovo puško si pa pridržim za spomin. Tako čudno strast imam za puške. V moji jami v Udrem borštru imam kar dvanajst pušk zakopanih in dobro skritih. Vse dobro streljajo in rad jih večkrat ogledujem. Vsaka ima svojo hudo zgodovino in marsikatera tudi krvavo. Imam puško Obloškega Tončka, lemenatarja Toče, tistega, ki je tako lepo pridigal, da so vse rokovnjaške babe jokale, in še več drugih pušk imam, tudi ono svojega očeta. Vesel sem le, da se ne drži nobene puške kri, ki bi jo prelil jaz,

in to je za mene vse. Zdi se mi, da bi ne imel nobene mirne ure, če bi koga umoril!»

Rezika ga je prekinila:

«Tale Skaza vas je videl, ko ste prišli v hišo.»

«Človek pač nikoli ni dosti previden! Torej je tudi videl, da sem nametal okoli nje suhe veje, da bi laže slišal prihajajoča. Pa naj vidi, capin! Njegova sreča, da ne maram ubijati, sicer bi ga slekel kakor zajca, kajti najhuje mi je, če te kdo žali, posebno pa še zavoljo mene.»

Rokovnjač je postal skoro ginjen, ko je stisnil hčerko k sebi, vzel biričevo puško, se še enkrat nasmehnil svojemu otroku in trdo zaprl za seboj vrata.

Jožek, pastir v rakovškem mlinu, ki smo ga že omenili, je bil živahen in vedno vesel deček. Pa še nekaj, radoveden je bil kakor malokdo in spreten kakor veverica. Zato je pa poznal vsa gnezda in vse ptiče, pa tudi ribaril je rad.

Tisti dan, ko je ležal nad Savo birič Martin Skaza, je Jožek plezal tam okoli in iskal pravnno leskovo palico, da bi lovil ribe. Čeprav je bil za druge reči spreten, ribič pa le ni bil, saj je imel preslab trnek.

Ko je lezel po skali nad Savo, je začul Martinov krik:

«Fantič, pomagaj!»

Jožek je pogledal okoli sebe in zagledal Skazo v travi. Birič je bil ves rdeč od zadrege, sram ga je bilo, a kaj naj bi storil, če se je hotel rešiti.

izvoli upravni odbor Delavske zbornice, ki šteje 12 odbornikov; izmed teh se izvolijo predsednik, podpredsednik in blagajnik. Prav tako se izvoli tričlanska finančna kontrola. Upravni odbor vodi vse posle zbornice, medtem ko izvaja finančna kontrola nadzorstvo nad vsem poslovanjem.

Zdaj, ko sem vsaj malo obrazložil sestavo in važnost zbornice, pogledimo še, **kdo sme voliti in kdo biti voljen v to važno delavsko institucijo.**

Po volilnem redu, ki je veljaven za volitve v Delavsko zbornico, smejo voliti vsi delavci ali delavke, nameščenci ali nameščenke, ki so bili do dneva razpisa volitev, to je dne 16. avgusta, zavarovani proti bolezni pri ustanovah za zakonsko obvezno zavarovanje in ki so plačevali prispevek za Delavsko zbornico. Izločeni so le va-jenci, ki so v prvem meznem razredu in ki ne plačujejo prispevkov za Delavsko zbornico. Kdor kandidira za odposlanca v Delavsko zbornico, mora biti prav tako zavarovan in imeti glasovalno pravico, biti pa mora državljan kraljevine Jugoslavije, star najmanj 25 let in mora biti nastanjen stalno in neprenehoma vsaj leto dni v območju Delavske zbornice.

Zdaj vemo tudi to. Pogledimo še naprej, kako bodo delavci volili pri teh volitvah. Volilni red določa tri vrste volitev, vendar je glavni volilni odbor volitve poenostavil s tem, da je odredil samo dva načina volitev.

Voli se neposredno na rednih krajevnih voliščih in na obratnih voliščih, katerih je skupno 166, in sicer 106 rednih volišč in 60 obratnih volišč. Obratna volišča so v vseh obratih, ki zaposlujejo več kakor 150 delavcev, redna krajevna volišča pa povsod v krajih, ki imajo več kakor 150 volilcev.

Na obratnih voliščih se bo volilo v soboto 21. t. m., medtem ko se bo volilo na rednih krajevnih voliščih v nedeljo 22. t. m. od 9. do 17. ure. To je prvi način volitev.

Drugi način volitev je pismena volitev. Pismeno volijo vsi oni volilci, ki delajo več kakor 5 km oddaljeno od krajevnega volišča, to je vsi tisti delavci, katerih obratovališča (tovrnicne, delavnice) so oddaljene več kakor 5 km od rednega volišča, kakor tudi tisti, katerih obratovališče je sicer oddaljeno manj kakor 5 km od rednega volišča, a so po svoji službi oddaljeni več kakor 5 km od volišča. Pismeno pa volijo tudi vsi oni delavci, ki delajo v krajih, kjer ni rednega volišča.

Ti volilci smejo zahtevati od glavnega volilnega odbora v Ljubljani glasovnice. Zadostuje dopisnica na naslov: Glavni volilni odbor v Ljubljani, Stari trg 34. Na dopisnici naj vsak zaprosi za glasovnico in navede točno svoje ime, svoj priimek, delodajalca, pri katerem je zaposlen, in redno bivališče. Glavni volilni odbor mu odpošlje potem glasovnico. Glasovnica se sme zahtevati do vštetelega 14. t. m. Bolje je, če jo vsak zahteva takoj in ne čaka zadnjega dne. Ko prejme tak volilec glasovnice, dene v volilno kuverto ono glasovnico, za katero hoče oddati svoj glas, celo v kuverto, ostali dve pa pretrga in ju dene prav tako v kuverto. Opozorjam, da je treba vse pošiljke na glavni volilni odbor v Ljubljano frankirati, ker jih sicer ne sprejme in bi odposlana brez frankiranja ne prišla v poštev.

Naj mi dovolijo čitatelji naše «Domovine» še nekaj prijateljskih nasvetov.

Pri teh volitvah so postavljene tri delavske kandidatne liste in štiri nameščenske kandidatne liste. Liste so postavili marksisti, klerikalci pa narodnozavedni delavci in nameščenci. Poslednji so postavili listo pod vodstvo Narodne strokovne zveze in jo nazvali **listo nacionalnega delavstva**. Nameščenci gredo v borbo pod vodstvom Zveze društev privatnih nameščencev in se njih lista naziva **lista nacionalnih nameščencev**. Obe listi imata plave glasovnice in gresta v borbo pod parolo: **«Ta plava je prava!»**

Narodni delavci in nameščenci si ne bomo žel stavljalci vprašanja, komu naj oddamo pri volitvah v Delavsko zbornico svoje glasove. Za nas je že jasno. Mi smo dolžni podpreti le listo nacionalnega delavstva in nameščentstva. Dne 21. in 22. t. m. moramo vsi, ki smo zvesti «Domovini» in svojemu narodu, kakor en mož na volišče in glasovati za «ta plavo». Oni, ki volimo na rednem volišču, bomo na volišču prejeli glasovalne kuverte in tri glasovnice, belo klerikalno, rdečo marksistično in plavo nacionalnega delavstva. Plave denemo cele v kuverte, rdeče in bele pretrgamo in damo prav tako v kuverte, kuverte potem zalepimo in vrnemo predsedniku volilne komisije. Oni, ki volijo pismeno, pa naj store prav tako. Plavo glasovnico celo v kuverto, ostali dve pretrgani.

Vsak pravi Jugosloven in narodnozaveden delavec in nameščenelec mora pri volitvah v Delavsko zbornico voliti listo nacionalnega delavstva in nameščentstva.

Kakor gre po vsej domovini glas, da je le «Domovina» za nas, tako se širi pri teh volitvah glas, **«da je ta plava ta prava!»**

Gospod urednik, ne bodite hudi, da sem Vam toliko napisal. Pomislite le, da gre za važno delavsko zadevo. Pa še Vi malo poagitirajte za «ta plavo».

Jože K., delavec.

Politični pregled

Fašistični tisk je te dni obravnaval uspehe poslednje konference Male antante v Sinaji. Rimska «Tribuna» je imenovala Malo antanto kot stalen **politični činitelj v Srednji Evropi.**

Nekateri italijanski listi so prinesli v izvlečku članek atenskega lista «Estija» o sodelovanju Francije in slovanskih držav ter poudarjali, da si Mala antanta in Francija prizadevata izvesti veliki načrt francosko-slovanskega nadvladja od Baltskega do Jadranskega morja. V to zvezo naj bi prišla tudi Bolgarija, ki bi s tem zapustila svojo dosedanjo največjo prijateljico Italijo.

Na nedavni seji ministrskega sveta so razpravljali tudi o

hudih posledicah, ki jih je povzročila poplava v velikem delu dravske banovine

in v savski banovini med Zagrebom in Siskom. Minister za gradbe g. dr. Srkulj je obvestil kraljevsko vlado o škodah, povzročeno na javnih zgradbah, zlasti na cestah in mostovih, ministra gg. dr. Albert Kramer in Ivan Pucelj pa sta poročala o svojih osebnih vtiskih s poplavljenega ozemlja in o potrebi čim izdatnejše državne pomoči hudo prizadetemu prebivalstvu.

Po nalogu ministrskega sveta je odpotoval v dravsko banovino minister za gradbe gospod dr. Srkulj in si ogledal škodo na cestah in mostovih. Na podlagi ugotovitev na licu mesta bo izdelal obnovitveni program. Gre tu zlasti za vprašanje Ljubljanskega barja in regulacije Savinje in hudournikov.

Vsem prizadetim se bodo tudi olajšala davčna bremena.

Pri zdravniku.

Zdravnik: «Samo Bog in vaša krepka narava sta vas rešila.»

Bolnik: «Upam, gospod doktor, da se boste pri plačilu ozirali na to.»

Jožek je bil pa zelo prebrisan in previden. Biriča pač ni poznal, toda o rokovnjačih je že večkrat slišal. Da je Gropa rokovnjač, o tem se mu niti sanjalo ni, kajti smatral ga je le za divjega lovca. Zdaj se je kar spomnil:

«Ta ni nikoli pravi birič! Pošten birič se ne dá zvezati kakor otrok. Braniti se mora! Kak preoblečen rokovnjač je, ki so ga biriči tu pustili in pridejo kesneje ponj.»

Deček se je previdno približal in vprašal Skazo:

«Kaj pa želite?»

«Razveži me, saj vidiš, da komaj diham. Bom že pokazal tej rokovnjaški sodrgi!»

«Zakaj so vas neki zvezali? Jaz si pa mislim takole in vem, da sem pravo uganil; vi ste sami rokovnjači!»

«O, ti paglavec ti! Hitro me odveži, sicer gorje tebi! Jaz sem cesarska gosposka in kdor mene ne sluša, ta cesarja ne sluša!» je ukazal Martin.

«A vi ste tista slavna gosposka? O, ne boste me ne! Tega vam pa ne verjamem. Navaden paštir sem, a pamet imam v glavi in ne stare fizičlovke!»

«Nikar me ne muči! Hitro me razveži ali mi pa prereži vrv in hvaležen ti bom!»

Deček je segel po pipec, a se je spet premislil. Gropo je smatral pač za divjega lovca, a ta Skaza se mu je videl zelo sumljiv. Kaj če ni ta tisti strašni rokovnjač Veliki Gropa, ki se ga vsi boje? Nezaupno reče:

«Meni se pa kar zdi, da ste vi tisti strašni rokovnjači.»

Birič je postal nestrpen in skoro zakričal je: «Zakaj mi nagajaš, saj me moja obleka izdaja.»

«O, tudi o rokovnjaču pripovedujejo, da se preoblači. Morda hočejo prav vas dobiti živega ali mrtvega. Lepo bi se zaslužilo! E, najprej pojdem v Rakovec, pa naj gospodar ukrene, kar si misli. Do mlina ni daleč. Ne diši mi, da bi vas kar izpustil, saj bi me vi nazadnje še živega na ražnju pekli!»

«Hitro me razveži, da pojdem rokovnjače lovit! Sicer ti navijem ušesa, da boš piskal, ti smrkavec ti! Ali tako pomagaš gosposki? Ta vražji Gropa jo bo nazadnje spet odpetal!»

«Za ušesa me boste? Tisto pa že ne! Dokler ste zvezani, so moja ušesa na varnem. Kmalu se vrnem!»

Deček je odšel. Birič je škripal z zobmi. Nič mu ni pomagalo. Blizu sebe je zagledal velikega modrasa. Kača se je mirno grela na solneu.

Biriča je streslo. Prej ni bilo kače, vsaj videl je ni. Morda je rokovnjač pregovoril pastirčka, da jo je skrivaj spustil semkaj. Kaj če ga kača umori?

Različne misli so mu brzele po glavi. Rad bi zbežal, a ni mogel. Premaknil se je nekoliko, a preveč se ni upal. Kača se ni brigala zanj. Ubogi birič je pa ždel tam ves nemiren in nesrečen, kar

tresel se je od samega strahu in komaj je čakal rešitve.

Ko je Jožek povedal mlinarju, da je videl biriča in da je to najbrže preoblečeni rokovnjač, se je stavec trdo zasmel. Vedel je, da ni več rokovnjačev in da je edini Veliki Gropa, zadnji, ki še hodi po Kranjskem. Dečku je resno dejal: «Zdi se mi, da si se vendarle zmotil. Tisti nesrečnik je gotovo cesarski birič Skaza. No, takoj bova videla!»

Kmalu je prišel mlinar k biriču, ki je komaj čakal nanj. Ko je stavec spoznal svojega znanca, je dečku zažugal:

«Tega nisi prav storil! Gospoda bi bil moral takoj razvezati!»

«Kako naj pa vem, da je pravi. Ali ga vi dobro poznate?» je ugovarjal deček.

«O, ti zanikarnost otroška ti! Ali ne boš že enkrat tih? Mlinarjev oče me poznajo več let, kakor jih imaš ti na tvojem zanikarnem hrbtu!» je vpil birič, ki je počasi vstajal, se pretegoval in pravil mlinarju o modrasu.

Stavec se za kačo ni brigal, a pastir je urno prinesel precepljeno palico ter strupenca ujel in ubil.

«Ne zamerite mi! Toda vprašati vas menda smem, kako ste prišli semkaj», je vprašal mlinar Skazo, čeprav je bil do dna duše uverjen, da ga je prinesel Gropa.

Biriča je bilo sram. Zato ni hotel z resnico kar odkrito na dan. Obotavlja se je odvrnil:

GOSPODARSTVO

SLADKANJE MOŠTA S TROŠARINE PROSTIM SLADKORJEM.

Zaradi nenavadnih vremenskih razmer je vse rastlinstvo, zlasti pa vinska trta, zelo zaostalo v razvoju. Grozdje v mnogih vinogradniških krajih ne bo moglo popolnoma dozoreti in tudi ne ob času, ko se običajno trga. Tudi grozdja ne bo mogoče dalje časa kakor navadno pustiti na trti, da bi dozorelo, ker je po večini precej pokvarjeno od boleznih in škodljivcev ter bi zgnilo in propadlo. Da se pa vendar tudi od premalo zrelega grozdja dobi kolikor toliko porabno vino, je treba moštu takega grozdja dodati v mejah vinskega zakona toliko sladkorja, da se izboljša okus in poveča odstotek alkohola v vinu. Da se vinogradnikom v teh hudih razmerah priskoči na pomoč, je minister za kmetijstvo naprosil finančnega ministra, naj bi se sladkor, ki se prodaja za sladkanje grozdnega mošta, oprostil državne trošarine pod naslednjimi pogoji:

1.) Trošarine prost sladkor bi si smeli nabaviti samo tisti vinogradniki, ki ne bodo trgali grozdja pred rokom, ki ga določa člen 9. vinskega zakona. Vinski strokovnjaki bodo ugotovili, ali mošt v tistih vinskih gorica res nima toliko sladkorja, kolikor je običajno v tistem kraju za tisto trto.

2.) Vsak vinogradnik, ki bi hotel dobiti to ugodnost za sladkor, mora poprej prijaviti pristojnemu sreskemu, oziroma mestnemu načelniku količino mošta, ki bi ga rad osladil, in koliko sladkorja potrebuje za vsak hektoliter (po členu 4. pravilnika za izvajanje vinskega zakona je dovoljeno sladiti mošt največ s štirimi kilogrami na 100 litrov mošta).

3.) V seznamek vseh oseb, ki želijo dobiti v ta namen neobdavčen sladkor, je treba poslati s potrdilom sreskega, oziroma mestnega načelnikstva neposredno sladkornim tvornicam. Sladkorne tvornice bodo pa po teh seznamkih neposredno obračunale s finančnim ministrstvom, oziroma s finančnimi ravnateljstvi.

Tedenski tržni pregled

HMELJ. Cene v Savinjski dolini so že dalje časa precej stalne na višini 65 do 70 Din za kilogram.

VINO. Po zadnjem deževju in pri sedanji prav prijetni solčni toploti se je grozdje precej popravilo in hitro dozoreva. Če bo vladalo še nekaj tednov tako vreme, se bo grozdje kakovostno še znatno izboljšalo. Nekoliko je popokalo in pričelo gniti, kjer je bila od oidija in peronospore napadeno. Le žal, da ga je povsod malo, koder je bila toča, pa ga ni skoro nič. Povpraševanje po lanskem vinu je še prav živahno. Zato se zaloge vidno krčijo in se cene dvigajo. Navadna vina ponujajo vinogradniki po 3,50 do 4,50 Din, sortna boljše vina po 4,50, 5, 6 in tudi 7 Din za liter.

Vrednost denarja

Na naših borzah smo dobili v devizah (k spodnjim tečajem naj se prišteje še premija 28,5 odstotka):

1 nizozemski goldinar za 23-06 do 23-18 Din;
1 nemško marko za 13-62 do 13-73 Din;
1 ameriški dolar za 37-03 do 37-31 Din;
100 francoskih frankov za 224 do 225 Din;
100 češkoslovaških kron za 170 do 171 Din;
100 italijanskih lir za 300 do 303 Din.

Avstrijski šiling se je prodajal v zasebnem kliringu po 8-80 Din. Dolar se prodaja po 47 Din s premijo vred.

Vojna škoda se je trgovala po 244 do 245 Din, investicijsko posojilo pa po 51 Din.

Sejmi

9. oktobra: Vinica, Oplotnica, Šmarjeta, Št. Vid pri Stični, Begunje, Rakičan;
10. oktobra: Rajhenburg, Kamnik, Vuzenica;
11. oktobra: Radeče, Ljutomer;
12. oktobra: Teharje, Semič, Sodražica, Poljčane;
13. oktobra: Kaplja, Sv. Lenart pri Št. Ilju pri Turjaku.

Kratke vesti

— Jugoslavija je dosegla četrto mesto na razstavi perutnine v Rimu. Na mednarodni perutninarski razstavi v Rimu, kjer je sodelovalo 42 držav, je Jugoslavija dobila četrto mesto za Anglijo, Nizozemsko in Dansko. Posebno se je odlikovala naša štajerska pasma. Pozornost so vzbudile tudi jugoslovenske gosi. Razstava jugoslovenske perutnine je bila nameščena v posebnem paviljonu.

Od bolečine
k ugodju

Prehlad, neuralgija, vročica in vsa neugodja, ki jih povzročajo naporno življenje odpravimo, ako vzamemo Aspirin tablete. Pazite na Bayerjev križ. Ima ga vsaka tableta in vsak omot.

ASPIRIN

V. z. Jugos. št. 4. Zagreb, Gajeva 32. Uglas je registr. pod št. 3407 od 1. III. 1933.

— Obmejni promet s krompirjem. Minister za kmetijstvo je na prošnjo banske uprave dravske banovine odredil, da se mimo pravilnika o uvozu in prevozu krompirja od 21. oktobra leta 1931. dovoli prenos krompirja iz Italije jugoslovenskim dvolastnikom na meji, ki imajo svoja posestva na italijanskih tleh. Za ta krompir ni treba, da bi bil odpravljen s certifikatom o izvozu in zdravstvenem stanju, ki ga izdajajo italijanski uradni organi. Prav tako ni treba, da bi ga pregledali organi jugoslovenskih kmetijskih vzornih in kontrolnih postaj.

— Ustanovitev vsedržavne stanovske organizacije gostilničarjev. Na poziv Beograjske gostilničarske zveze se je te dni vršila v Beogradu usta-

«Veste, oče mlinar, da postanejo včasih nedolžne sanje sama bridka resnica...»

«Ne vem, kako to mislite», je odgovoril stari, ki je vedel, da bo pričel biriti lagati na žive in mrtve, samo da bi se opral in se pokazal junaka, kakršnega sploh ni pod božjim solncem. Kar radoveden je bil na tisto pripovedovanje.

Birič je nadaljeval:

«Sanjalo se mi je, da ležim nad sivo skalo, a okoli mene se zbirajo same pošasti, ki me hočejo vreči v vodo. Vedno več jih je in jaz se branim na vse kriplje. Tako se mi je namreč sanjalo. V resnici sem pa zaspal tamle na travl. Veste, človek se tudi enkrat utruji, če vse dni in noči zasleduje tistega rokovnjaškega capina! Vedno sem mu za petami, a kadar se mi zdi, da ga imam v rokah, mi jo zagode.»

Tedaj se zazdi Skazi, da je preveč odkrito govoril. Kar takoj hoče popraviti, zato nadaljuje:

«Prav za prav, če hočem pošteno govoriti, jo zagodem še večkrat jaz njemu, ampak skromen sem in ne maram se hvaliti, saj me poznate. Torej sanjal sem kakor vsak pošten kristjan, ki ima mirno vest. Tedaj me predrami silen sunek, ko se mi je sanjalo, da me zgrabi divja pošast. Ta sunek sem pa dobil s puškinim kopitom. Hotel sem se pognati kvišku, pa sem prestrašen spoznal, da sem povezan, a nad menoj sta se sklanjala dva zakrinkana razbojnika. Ne, preveč sem bil zaspan, kesneje sem šele spoznal, da so bili kar štirje.»

«Ali se niste nič branili?»

«Kako naj se branim, če so me v spanju povežali kakor vrečo slame. Obrcali so me, a preveč se le niso upali, saj veste, da sem cesarski človek in cesarski je vendar cesarski, pa če je na prestolu ali pa ujet od zamazanih rokovnjačev! Položili so me semkaj in že mi je slaba predla, kajti tisti največji, ki je imel trebuh kakor sod, je zahteval, naj me porinejo kar v Savo. Mlajši trije so bili bolj boječi, menda so se spomnili na vislice, ki jih čakajo. In tedaj sem se oglašil sam:

«Pamet, ljudje! Če me ne beznete v reko, bo morda še kateremu prizaneseno, a sicer gorje vam, vsi se boste na vislicah zabavali.»

Toda stari je bil res pravi junak. Zarezal se mi je, da me je kar zazeblu, me jezno pogledal in odvrnil:

«Saj me tako ne boš nehal zalezovati. No, zavoljo teh treh ti moram prizanesti. Kar tlači še nekaj časa travo, čeprav je nisi vreden! Če si pa hočeš ohladiti svojo jezo, ki jo kuhaš nad Grgo, se samo malo prekotali in že te bodo hladili savski valovi.»

Mlinar je poslušal Skazo in se komaj vidno smehljaj. Seveda ni verjel biritu nobene besede. Vedel je, da zna možiček dobro lagati, saj je bil znan lažnivec. Starec ga je samo pomilovalno gledal in se mu smejal ter počasi stopal domov.

Skaza je hitel za njim. Sram ga je bilo, saj je slutil, da mu mlinar ničesar ne verjame.

Ko sta bila že skoro pri mlinu, se je mlinar ozrl:

«Kje ste pa pustili svojo puško?»

«Ti vrage rokovnjaški so mi jo odnesli.»

Zdaj se je mlinarju kar zasmilil, a pomagati mu ni mogel. Povabil ga je na brinovec, ki se ga Skaza nikoli ni branil.

Ko je biriti pol ure nato stopal proti gozdu, se je čutil nekoliko pokrepčanega, vendar so ga še kosti bolele. Zdaj je hitro stopal, dokler ni prišel do traynikov, ki so bili okoli prvih hiš. Zavil je v neko senco, kjer je bil skrit. Zadremal je nekoliko, saj je vedel, da je Grgo zdaj že bog ve kje.

Mrak je legal na zemljo. Rezikina hišica je ležala kakor mrtva. Nikjer se ni nič zgenilo. Mladenka ni marala prižgati luči. Ob oknu je slonela in strmela v noč. Skozi smrečje je zasijala mesečina.

Rezika se je zastrmela v zvezde, iskala je med njimi svojo zvezdo sreče. Vsa kdo jo ima in vsakdo jo enkrat vidi. A kje je in kdaj jo zagleda? Človek jo išče in tava za srečo, a največkrat pusti, da se njegova zvezda skrije, in zagleda jo šele, ko zadnjič zasije nad njim.

Rezika sedi sama v svoji hišici. Ne želi si ne razkošja ne bogastva, vedno je skromno živela, a želi si sreče v ljubezni. Želi si, da bi se umirila nesrečna ciganska kri, ki se pretaka po žilah njegovega očeta, da bi se spametoval in pričel mirno in redno življenje.

(Dalje)

novna skupščina Vsedržavne zveze gostilničar-
skih združenj. Skupščine se je udeležilo nad
60 odposlancev gostilničarskih združenj in zvez
iz vseh delov države. Načrt pravil nove zveze je
uredil posebni odbor in jih je skupščina odo-
brila. Za predsednika je bil izvoljen g. Mihajlo
Nikolić iz Beograda, za podpredsednika pa g. Teo-
dor Kaufmann iz Zagreba. V upravo so bili iz-
voljeni predstavniki gostilničarstva iz vseh delov
države, med drugimi tudi g. Ciril Majcen iz Ljub-
ljane. V nadzorstveni odbor pa je bil od pred-
stavnikov slovenskega gostilničarstva izvoljen
g. Gjuro Valjak iz Maribora.

— **Kvasne glivice za vinogradnike.** Ob bliža-
joči trgatvi si lahko preskrbijo vinogradniki kul-
ture čisto gojenih kvasnic na banovinski kmetijs-
ki poizkusni in kontrolni postaji v Mariboru,
Vrbanova 63, posebno letos, ko je pričakovati,
da bo grozdje zelo pozno zorelo in da bo prišel
vinski mošt zelo pozno v klet. V kleti bo našel
mošt razmerno zelo nizko toploto in ne bo hotel
preyreti. Nprevreli mošt bo povzročil skrb last-
nikom, ker se ne bo sčistil in ker mu preti ne-
varnost, da se bodo v njem razvijale škodljive
klice. Zato je potrebno spraviti vinski mošt po
možnosti takoj v vrenje, da se torej vinski mošt
sam ob sebi segreje in da mu ne bo hladna klet
kos. Primerno hitro vrenje dosežemo z rabo čisto
gojenih kvasnic, ki jih moramo pravočasno na-
ročiti na gori omenjeni naslov. Posamezna cevka
stane 2 Din, navodilo za rabo pa 1 Din. Naročila
je opremiti s kolki po 5 Din. Razpošilja se po
povzetju. Kmetijska poizkusna in kontrolna po-
staja v Mariboru.

DOPISI

HRASTNIK. Za občinske volitve bomo imeli
v naši novi občini dve listi. Mislimo, da odločitev
volilcev, katero listo naj volijo, ne bo težka, če
trezno premislimo naslednja dejstva: Predstavnike
prve liste družijo ena sama misel: «Z Dolom se ne
družimo!» Celu najhujši medsebojni nasprotniki
so si pod tem geslom podali roke, dasi se sicer
v vsem drugem ne strinjajo med seboj. Ti ljudje
ne premislijo, da se taka reč ne dá spet izpre-
meniti preko noči in da bo zdaj vendar treba
živeti vsaj nekaj let pod skupno streho. Drugačen
program imajo naši gospodarski krogi. Tudi mi
nismo prisegli nikomur, da hočemo za vsako
ceno ostati skupaj. Če spoznamo, da ne spadamo
skupaj, da ima eden ali drugi od tega samo iz-
gubo, bomo prav hitro poskrbeli, da bomo spet
v starih mejah. Razložek je le ta, da se nam
bo to mnogo prej posrečilo, kakor pa našim na-
sprotnikom. Ziveli pa bomo na vsak način nekaj
let skupaj in ta čas ne sme preiti brez koristnega
dela. Najprej bo treba urediti premoženjsko stan-
je Hrastnika nasproti Trbovljam. Tudi če bi se
ne ločili od Trbovelj, bi bilo to enkrat potrebno,
kajti v skupnem gospodarstvu sta dva le takrat
prijatelja, kadar vesta, koliko je vsak za skupno
gospodarstvo vreden. Jasno je, da morajo dobiti
staroupokojenci tudi v naprej občinske podpore.
Skrbeti bo treba, da se dolgovi, tako dolski kakor
hrastniški, čimprej odplačajo. Treba bo misliti
na stanovanja upokojencem in na novo občinsko
ubožnico, treba bo skrbeti, da dobe šolski otroci
še za naprej vsa potrebna učila, najubožnejši
tudi oblačila in prehrano v šoli. Zraven tega pa
ne smemo pozabiti občinskih doklad, ki smejo
biti le takšne, da jih naši davkoplačevalci res
lahko zmorejo. Pa še mnogo drugih vprašanj
bo treba rešiti. Vse to se bo dalo doseči, toda le
na en način: z vestnim in poštenim gospodar-
stvom nove občinske uprave in z blagohotno spo-
znavnostjo in sodelovanjem naše industrije. Vo-
lici, premislite in volite! — Upokojenci bratovske
skladnice prejemaajo zelo neredno pokojnine, če-
mur ni kriva krajevna bratovska skladnica. Pra-
vilnik določa, da se mora plačevati pokonina me-
sečno vnaprej, to je 1. vsakega meseca. Glavna
bratovska skladnica naj skrbi, da dobe krajevne
bratovske skladnice denar pred prvim vsakega

meseca. Ako pa to ni mogoče, naj se določi dru-
gačni rok za izplačevanje. Kakor se čuje, bi bili
upokojenci zadovoljni, če bi dobivali pokojnine
tudi destega dne vsakega meseca, samo da bi
jih točno dobivali.

NARAPLJE. V nedeljo 17. septembra se je
vršil na prostem pred Lorberjevo gostilno sijajno
uspeh shod, na katerem je bila zastopana prav
vsaka hiša tukajšnje občine. Med poslušalci smo
našteli 162 volilcev. Po običajnem pozdravu, ki
ga je izrekel predsednik župan g. Žunkovič, je po-
ročal narodni poslanec g. Petovar tako stvarno
in pri vsem tem tako preprosto, da si je pridobil
dobesedno prav vsa srca pričujočih. Tudi go-
voru našega prvoboritelja g. dr. Senčarja, ki je
praznoval te dni šestdesetletnico svojga rozstva,
so poslušalci prav pazljivo sledili ter z burnim
pritrjevanjem izrekli naposled obema gospodoma
govornikoma kakor tudi prisotnemu našem
mnogozasluznemu sreskemu načelniku g. dr. Bra-
tini za izredno skrb, ki jo je vedno kazal za naše
ljudstvo, najsrčnejšo zahvalo in polno zaupanje.
Prav tako so zborovalci izrekli zaupanje vladi,
ki vedno skrbi za uboge Haložane.

DOMAČE NOVOSTI

* **Sožalje polkovnika Švabića.** Mestno načel-
stvo v Ljubljani je prejelo naslednjo brzovjavo:
«Z Vami delim žalost, ki jo je Sloveniji prizadela
poplava. — Stevan Švabić, polkovnik, častni me-
šan mesta Ljubljane.»

* **Shod JNS v Gornjem gradu.** V nedeljo dne
8. t. m. ob devetih dopoldne bo v Gornjem gradu
v sokolskem domu občni zbor sreske organizacije
JNS. Po sreski skupščini bo prav tam sreska kon-
ferenca, dostopna vsem članom stranke. Ob enaj-
stih istega dne pa se bo vršil na prostornem telo-
vadišču javen shod, na katerem bodo govorili
poslanec g. Pustoslemšek in drugi. Obljubila sta
udeležbo tudi ministra gg. dr. Kramer in Pucelj.

* **Preosnova gasilstva.** V Beogradu je te dni
zasedalo starešinstvo Jugoslovenske gasilske
zveze in so bili na seji člani tudi zapriseženi.
Minister za telesno vzgojo je odredil, da se mo-
rajo vršiti izredne skupščine v vseh prostovolj-
nih gasilnih društvih in gasilskih zajednicah. Iz-
redne skupščine so določene za prostovoljna
gasilna društva v savski, dravski in dunavski
banovini za 22. t. m. Za izredne občne zbere
gasilskih žup v navedenih banovinah je določen
5. november, za ostale gasilske zajednice pa
19. november. Ker v vardarski, zetski in morav-
ski banovini ni gasilskih zajednic ali čet, je mini-
ster imenoval komisarje, ki bodo sklicali zastop-
nike gasilskih čet, kolikor jih v teh banovinah
deluje, in organizirali gasilske zajednice za vsako
banovino posebej, kakor to določa novi zakon.

* **60letnica zasavskega industrijea.** Te dni je
praznoval 60letnico ugledni litijski lesni industri-
jec g. Franc K un st l e r, ki ima svojo splošno
znano lesno industrijo na Frtici. Že desetletja
zastopa v litijem občinskem odboru napredno
smer in je zdaj litijski podžupan. G. Kunstler je
vnet Sokol, pevec, planinec in je bil prejšnje čase
tudi vnet član zelene bratovščine. Da ima Litija
svojo lastno elektriko, se mora zahvaliti njegovi
podjetnosti. Ko je elektrificiral po prevratu svoje
podjetje, je odstopil del toka tudi Litiji in okolici.
V zakonu z Malko, rojeno Jugovo, ima devet
otrok, ki sledijo stopinjam staršev in so med naj-
bolj delavnimi našimi društvenimi delavci. Go-
spodu Kunstlerju naj bo določenih še mnogo let!

* **Pojasnilo glede odpovedovanja radijskih po-
staj.** Dasi so pojasnila ministrstva za promet raz-
glašena na vseh poštah uradih že od 19. maja
letos, mnogi naročniki še danes ne vedo, da pošte
ne morejo in ne smejo sprejemati ustnih od-
povedi radijskih postaj in tudi takih pismenih
odpovedi ne, ki so vložene po preteku roka. Glede
na to razglasa dravska direkcija pošte in tele-
grafa ponovno, da je ministrstvo za promet izdalo
z odlokem z dne 8. maja zastran odpovedi radij-
skih postaj naslednje pojasnilo: «Odpovedi radij-

skih postaj se ne smejo sprejemati ustro, temveč
le na podstavi pismenih vlog, opremljenih s kol-
kom za 5 Din. Po dopolnilu člena 29. pravilnika
o sprejemnih radijskih aparatih je določen tri-
mesečni odpovedni rok, ker je naročnina ostala
še vedno trimesečna. Vsak naročnik, ki želi od-
povedati svojo postajo, mora to storiti že v teku
trimesečja, za katero ima že plačano naročnino.
Ako to stori po preteku plačanega trimesečnega
roka, je dolžan plačati naročnino še za vse tisto
trimesečje, v katerem je vložil odpoved.

* **Obrtna razstava v Kranju.** Združeni obrtniki
Kranja in okolice imajo od 1. do 9. t. m. v pro-
storih Majdičevega mlina obrtno razstavo. Raz-
stava je pod častnim predsedstvom sreskega na-
čelnika g. dr. Frana Ogrina. Ker je to prva obrtna
razstava v Kranju in okolici, opozarjamo nanjo
vse prijatelje, ki se zanimajo za napredek domače
obrtni.

* **Mojstri, ki iščete vajence katerekoli stroke,**
obrnite se na Obrtniški vajenski dom v Ljub-
ljani, Lipičeva ulica št. 2.

* **Sprejem vajencev v Vajenski dom v Ljub-
ljani.** Sprejemamo v dobro vzgojo z izdatno hrano
in stanovanjem vajence vseh strok. Mesečna
oskrbnina 350 Din. Redno obratovanje se je pri-
čelo 1. t. m. — Obrtniški vajenski dom v Ljub-
ljani. Sprejemamo v dobro vzgojo z izdatno hrano

* **Otvoritev nove izolirnice v Trbovljah.** V so-
boto je bila otvorena nova občinska izolirnica,
ki pomeni za kraj velik napredek v socialno-
zdravstvenem pogledu. Izolirnica je urejena naj-
moderneje in bo na ni tudi oddelek za hude pri-
mere jetike. Stara izolirnica ni več ustrezala za-
htevam, ker so morali ležati v isti sobi bolniki z
različnimi nalezljivimi boleznimi. Stara izolirnica
se bo preuredila v občinsko hranilnico.

* **Dravskim splavarjem!** Elektrarna Fala ob-
vešča splavarje, da je zadnja visoka voda močno
zatrpala falsko splavnico, tako da je splavarjenje
nemogoče. Zasilno bo splavalnica očiščena do
7. t. m.; do tedaj pa se splavarjenje skozi Falo
ne more vršiti. Čiščenje (bagranje) se bo potem
nadaljevalo, toda delo bo razdeljeno tako, da
ostaneta skozi štiri tedne dva določena dneva
tedensko prosta, medtem ko bodo ostali dnevi
pridržani za trebljenje (bagranje). Ta dneva bo
elektrarna Fala pravočasno objavila. Vsekakor
pa bo podjetje zastavilo vse razpoložljive moči,
da se splavnica z neprekinjenim delom čimprej
očisti.

* **Predlog, naj se Konjice imenujejo Slovenske
Konjice.** Te dni se je vršila zadnja seja konjiške
občinske uprave pred volitvami. V članstvo ob-
čine so bili sprejeti: zasebnik Alojzij Križnič,
zdravnik dr. Ante Goričar, odvetnik dr. Ervin Me-
jak in trafikant Ciril Vrhovec. Pri slučajnostih
je predlagal eden izmed odbornikov, naj se iz-
premeni sedanje ime trg Konjic v Slovenske
Konjice, saj ima to tudi železniška postaja. Pred-
log je bil z velikim odobravanjem sprejet in bo
predložen banski upravi.

* **Smrt dobličkega župana.** Prejšnji četrtek je
naglo preminul doblički župan g. Alojzij Sto-
nič, star šele 32 let. Pokojnik je bil znan na-
prednjak in izredno delaven, pa tudi sposoben
mož. Uveljavljal se je povsod z ljubeznivo do jav-
nega dela. Prav tako pozornost pa je zlasti po-
svečal svojemu lastnemu gospodarstvu, ki ga je
vedno z novimi izkušnjami izpopolnjeval. Vzorno
je bilo njegovo sadjarsko in vrtnarsko delo, *
katerim je dajal vedno lep zgled svojim občanom.
Tudi v čebelarstvu se je udeleževal. Zanimivo
je, da je bil pokojni Stonič odličien fotoamater, ki
je z lastnim fotografskim aparatom prav rad hodil
po okolici in snemal lepe kraje. Enako navdušen
je bil za lov. Alojzij Stonič je že dalje časa bole-
hal zaradi tvora na glavi in je iskal zdravja svoji
bolezni v Zagrebu, kjer je bil tudi operiran. Vrnil
se je domov precej potolažen in se znova lotil
svojega dela, vendar pa ga je bolezen spet pre-
magala, da je iskal pomoči še v Ljubljani. Ni pa
dolgo tega, kar se je potolažen vrnil na svoj dom.
Videti je, da je bolezen nanj vplivala tako po-
razno, da se je odločil v potrtosti za samomor.
S pokojnim Stoničem so izgubile Dobljice odlič-

nega župana, ki ga bodo še dolgo pogrešale. Časten mu spomin!

*** Smrtna kosa med koroškimi Slovenci.** V Goricah v Zilski dolini je umrl nekdanji župan in načelnik šolskega sveta g. Luka Mihorič, ki je vodil tudi pošto od njene ustanovitve leta 1894. Kot vrl narodnjak se je udejstvoval že v Einspielerjevi dobi in je bil posebno vnet razširjalec «Mira». Dočakal je 78 let. — V Zelezni Kapli je umrl zadet od srčne kapi župan belske občine g. Jakob Piskernik, po domače Boštel iz Lobika. Zalostna novica je zbolela vse, ki so poznali še čvrstega 60letnega moža, to grčavo slovensko korenino. Občina je izgubila z njim spoštovanega in uglednega predsednika, ki je svoj odgovorni posel vršil z zgledno vestnostjo in poštrevostjo. — V Draščah je ugrabila smrt uglednega gospodarja in vrlga narodnjaka gospoda Pavla Sumija, po domače Šaja.

*** Nova tkaninska tvornica v Ptujju** bo začela obratovati v dveh mesecih. V bivšem dominikanskem samostanu v Ptujju se je te dni vršil ogled glede preurejevalnih del za novo tkaninsko industrijo. Tvornica bo začela obratovati, kakor kaže, že v dveh mesecih. Vsi potrebni stroji so že dospeli, toda sočasno še v Mariboru.

*** Prva žrtev našega brezmotornega letalstva.** Na letališču beograjske šole za brezmotorno letalstvo se je nedavno popoldne ponesrečil zaslužni širitelj brezmotornega letalstva visokošolec tehnik Živko Jozanov. Naslednji dan je ponesrečeni letalec v beograjski bolnišnici podlegel svojim poškodbam. Ko je njegovo letalo padlo, si je pri padcu zlomil noge ter zdrobil in utrl prsni koš. Vodja šole za brezmotorno letalstvo naglašava v svoji izjavi, da je bilo v tej šoli brez vsake nezgode okoli 3700 letov in da pri tej nesreči ne more biti govora o slabem letalu ali o neopreznosti letalca. Prva žrtev brezmotornega letalstva, Živko Jozanov, je z največjim uspehom napravil letalske tečaje te svrhe v Nemčiji in je bil tudi med ustanovitelji šole za brezmotorno letalstvo v Beogradu. Njegovi poletji so bili vedno in tudi zadnjič brezhibni. Pokojni Jozanov je mnogo deloval tudi v splošnih visokošolskih organizacijah. Bil je eden od glavnih pobornikov za ustanovitev Male antante visokošolcev, ki se je ustanovila leta 1929. Na shodu jugoslovenskih, češkoslovaških in romunskih visokošolcev je bil izvoljen za predsednika visokošolcev Male antante. Ze tedaj, ko je prišel na visoko šolo, se je v največji meri zanimal za letalstvo in je med svojimi tovariši ustanovil poseben oddelek Aerokluba.

*** Avtobus je treščil v voz.** Te dni se je pripetila huda avtomobilska nesreča na cesti Dravograd—Šoštanj. Avtobus iz Guštanja, ki vozi do Slovenjgradca, je med potjo med Mislinjem in Spodnjim Doličem naletel na voznika, znanega mislinjskega trgovca, ki je v zadnjem trenutku krenil z vozom na drugo stran ceste. Šofer avtomobila ni mogel več ustaviti in je avtobus z vso silo zadel v zadnji del voza. Voz se je strl in avtobus je vrglo s ceste. K sreči sta bili ob cesti drevesi, ob katerih se je avto ustavil, sicer bi se bil skotalil po bregu navzdol. Šofer je imel še toliko prisotnosti duha, da je ustavil motor, tako da ni prišlo do eksplozije bencina. V avtomobilu je bilo pet potnikov, ki so bili vsi bolj ali manj ranjeni. Prav nevarno je bil poškodovan lesni manipulant Krivograd iz Guštanja.

*** Smrt otroka v Dravi.** V petek popoldne je odšel zdoma v bližnji gozd tesar Andrej Golob iz Vurmata pri Selnici ob Dravi. Doma je pustil svoja dve leti in štiri leta stara otroka. Ker je njegova hiša tik Drave, je najbrž hotel mlajši otrok slediti očetu v gozd, pa se je prekucnil in zvalil po bregu v reko. Ker je tam nekak tolmun, je voda sama kmalu prinesla truplo na dan in so ponesrečenega otroka potegnili iz vode skoro pred domačo hišo.

*** Smrt pod vlakom.** 42letni Ivan Koritnik, zaposlen v hrastniški steklarni, je bil že nekaj mesecev duševno močno potr. Nedavno opoldne je šel po banovinski cesti proti Zidanemu mostu. Za njim je privozil iz Hrastnika osebni vlak, ki

ga je kakih 20 korakov od cestnega prehoda čez tir povozil. Ponesrečenec je bil takoj mrtev. Pokojnik je bil strokovnjak ključavničar in ga bo podjetje zelo pogrešalo.

*** Smrtna nesreča služkinje.** V Vodmatu ob Ljubljani se je pripetila te dni strahovita nesreča, katere žrtev je postala še ne 23letna služkinja Jožefa Jordanova, doma iz Bučke nad Rako, uslužbenka pri peku Jezeršku na Zaloški cesti. Odšla je okrog šestih zjutraj čez most na Ljubljani in čez železniško progo s kruhom in po mleko. Tedaj je ležala nad mestom in okolico gosta megle, zato Jordanova pri prehodu čez progo ni opazila prihajajočega vlaka. Čula je brezdvomno njegov ropot, a se ni zanesla, da je vlak že tako blizu. Skušala ga je torej prehiteti. Sklonila se je in prišla pod zaprtimi zaporami na progo. Najbrž se je na progi zataknila s peto in ni mogla čevlja ob pravega časa potegniti izmed tirnic. V tistem trenutku je že pridrvel vlak, ki je nesrečnico razmesaril. Odrezal ji je obe nogi in ji razbil glavo. Nesrečna mladenka je bila na mestu mrtva.

*** Deček je utonil v bajerju.** Na Guidi v Trbovljah je velik in precej globok bajer, ki se je ob zadnjem deževju napolnil. Zaradi mehkega blatnega dna je prav nevaren. V petek popoldne se je igralo tam nekaj otrok in je petletnemu sinku rudarja Šorla na spolzkih tleh spodrsnilo, da je padel v bajer. Otroci so zagnali krik in klicali na pomoč, a preden so prišli odrasli, je otrok že utonil.

*** Obupen čin brezposelnega delavca.** Brezposelni šofer Anton Frelj v Kranju, doma iz Idrije, je bil pošten in miren, vendar dela ni mogel dobiti nikjer. Prihranke je kmalu porabil in dolgo živel ob pomoči prijateljev v Delavskem domu. Nekega zadnjih večerov pa so opazili, da je zelo zamišljen in potr. Pri večerji je tovarišem dopovedoval, da bo še tisto noč nekdo umrl, sam pa da bo kmalu postal srečen in rešen skrbi. Po večerji se je napotil v Savski drevored. Ko je prišel drugo jutro neki zgodnji šetalec v bližino kopaljšča v Kranju, je zagledal na nasprotni strani brvi pod jelšo klečati človeka. Pristopil je bliže in videl, da ima pred seboj samomorilca. Spoznali so v njem nesrečnega Frelja.

*** Pri prekrivanju strehe se je nevarno ponesrečil.** Andrej Kozel, kočar v Skorišnjaku, je pomagal doma najetemu krovcu pri prekrivanju strehe s slamo. Ko je nesel krovce škaf vode, mu je na lestvi spodrsnilo, da je padel na tla in si pri padcu zlomil rebra. Prepeljan je bil v ptujsko bolnišnico.

*** Smrt ponesrečenega trgovca Valeta.** V bolnišnici usmiljenih bratov v Kandiji je umrl za posledicami hude poškodbe v Gorjancih, g. Maks Valey, trgovec in posestnik iz St. Jerneja. Pokojnik je bil eden izmed najdelavnejših borcev za narodno in napredno misel. Bil je zelo priljubljen med domačim ljudstvom. Ob njegovih poslednjih urah je bil ves čas pri njem njegov prijatelj in lovski tovariš, predsednik novomeškega okrožnega sodišča g. dr. Josip Kavčič. Pokojniku časten spomin!

*** Nejasna smrt.** Pred mesecem je našel neki voznik na državni cesti blizu Hoč nekega moškega, starega okrog 60 let. Voznik je nesrečnega naložil na voz in prepeljal v mariborsko bolnišnico, kjer je dva dni pozneje umrl. Ker ni bilo na truplu znakov nasilne smrti, ga niso raztelesili. Uprava bolnišnice je ugotovila doslej, da je bil pokojnik neki Albin Poštrak, ni pa mogla nikjer dobiti natančnejših podatkov o njem. Zaradi tega prosi predstojništvo mariborske mestne policije, naj bi dotičnik, ki bi mu bilo o pokojnem Postraku kaj znanega, javil to policiji ali pa najbližji orožniški postaji.

*** Huda obsodba zaradi klevete državnega urada.** Kazenski sodnik sreskega sodišča v Ljubljani je izrekel prav hudo obsodbo v kazenski zadevi zaradi klevete državnega urada. Prokurist ljubljanske podružnice «Jugo-Steyerja» dr. Karel Formaček se je namreč ob priliki neke carinske zadeve nasproti nekaterim osebam izrazil nepovoljno o državi in uradnikih. Pod obtožbo je bila

Ljubljien

je ta zob, če ga takoj ne zalijemo. Ostanek jedi se je zajedel med zobe, ustvarja se mlečna kislina in razkraja zobno sklenino. Posledica tega je majhna luknjica. Dnevna nega s Chlorodont zobno pasto štiti zobe pred prezgodnjim razpadanjem, ohranjuje jih zdrave in dela sjajne bele. Tuba Din. 8.—, velika tuba Din. 13.—.

na ovadbo policije stavljen tale njegova izjava: «Mi se nič ne bojimo v Jugoslaviji, ako se kaj proti nam ukrene, ker se za denar vse dobi. Mi smo za denar od ljubljanske policije vse dobili. Uradnike, ki so delali proti trdkki, smo vse odpustili.» Obtoženec je te besede zanikal. Dr. Formaček, ki je po rodu Tržičan, je bil zaradi te klevete državnega urada obsojen na 10 dni zapore in na 3000 Din denarne kazni, odnosno v primeru neizterljivosti na nadaljnjih 50 dni zapore. V razlogih je sodnik poudarjal, da gre za zelo hudo kleveto, ker so se brez vsake podlage iznašali o važnem državnem uradu neosnovani očitki, ki utegnejo v javnosti vzbuditi veliko ogorčenje in ki v veliki meri kvarijo ugled naše države. Kazen je bila izrečena nepogojno. Zastopnik obsojenega dr. Formačka je prijavil priziv in revizijo.

*** Zločin iz ljubosumnosti.** V soboto zvečer se je izvršila v Janževskem vrhu pri Sv. Urbanu krvava žaloigra. Hlapec Janez Kocmut, uslužben pri neki posestnici, je prežal z lovsko puško na svojo gospodinjjo, na katero je bil ljubosumen. Ko je gospodinja stopila v svojo spalno sobo, je Kocmut, stoječ pred hišo, ustrelil skozi okno proti posestnici. Strel jo je zadel na levo stran glave, da je nesrečnica obležala na tleh s hudimi poškodbami. Poklicani zdravnik g. dr. Potrč je ugotovil smrtnonevarne poškodbe ter odredil takojšen prevoz v mariborsko bolnišnico, kamor je ponesrečenko sam spremljal. Kocmut je po storjenem činu pobegnil.

*** Isledena tihotapca.** Orožniška patrola iz Domžal pod vodstvom narednika g. Skoka je razkrinkala dva premetena tihotapca. Brata Miha in Peter Kokaljeva iz Sela pri Ihanu sta se že več let bavila s tihotapstvom, znala pa sta svoje kupčije s saharinom in drugim tihotapskim blagom tako spretno skrivati, da jima niso mogli do živga. Patrola narednika g. Skoka in dveh orožnikov pa je v noči 29. septembra obkolila njuno hišo in naposled izvršila temeljito hišno preiskavo. Brata sta se zanašala na varnost svojih skrivališč in nista hotela ničesar povedati o svojih tihotapskih poslih. Orožniki pa so neumorno iskali ter naposled globoko pod senom našli zalogo saharina, pripravljenega za razpečavanje. Bilo je nad 600 škatlic. V skrivnem predalu nekega kovčega so našli tudi brovning, ki je bil nabit in sta ga tihotapca gotovo jemala s seboj na svojih nevarnih potih. Našli so tudi dvocevno lovsko puško, kar dokazuje, da sta tihotapca nastopala tudi kot divja lovca. V mali železni ročni blagajni, ki je bila skrbno skrita na podstrešju, pa so našli okrog 6000 Din. Brata sta nekaj časa trdila, da ta denar ni njuna last, ko sta uvidela, da pri tolikih razkritjih molk ne pomaga več, pa sta priznala, da je to izkupiček od saharina. Fanta, stara od 25 do 28 let, sta zelo smela in podjetna, nista pa nikdar marala za delo na do-

mačem posestvu. Oba sta bila izročena sreskemu načelstvu.

* **Ponarejen tisočak iz Trsta.** V Daj-dam v Ljubljani je prišel te dni mlad mesarski pomočnik in hotel zmenjati 1000dinarski bankovec. Blagajničarka ga je sprejela; ker pa ni imela drobiža, je skočila na glavno pošto. Ko je uradnica vzela bankovec v roko, je takoj ugotovila, da gre za ponarejen denar. Bankovec so poslali s pošte v Narodno banko, kjer so potrdili, da je ponarejen. Fanta so prijeli, pa se je pojasnilo na policiji, da je poštenjak, ki je dobil tisočak za doto. Ponarejeni tisočak je bil poslan k nam iz Trsta, kjer so že leta 1931. odkrili družbo, ki je ponarejala naše tisočake.

* **Razbita tolpa bolgarskih razbojnikov.** Zvečer 29. septembra se je pojavila pri Stepanovem v djevdjelijskem srezu skupina 15 bolgarskih razbojnikov. Napadli so Vangela Janeviča, kmeta iz iste vasi, mu zvezali roke in ga pozvali, naj jih odpelje na železniško progo proti Djevdjeliji, kar je Vangel prisiljen tudi storil. Ko so prišli do proge, so razbojniki položili pod tračnice peklenjski stroj in šli dalje. Tedaj jih je pa opazil neki orožnik, ki je bil na progah. Stopil je bliže in jih vprašal, kdo so. Razbojniki so se umaknili in odgovorili, da so oddelek milice. V tem trenutku se je zvezani kmet spustil v beg in zavpil: «Niso miličniki! Bolgarski razbojniki so!» Orožnik je začel streljati na tolovaje, ki so takisto odgovorili s streljanjem. Ko je bližnji čuvaj proge slišal streljanje in videl, kaj se godi, je tudi on začel streljati na zločince. Zato so zločinci naglo poskakali v Vardar, ga prebredli in zbežali v smeri proti vasi Bogdancem. Toda tudi s te strani so medtem zbrani kmetje začeli zasledovati razbojnike, ki so jo zaradi tega ubrali proti meji. Orožniki in oboroženi domačini so jih zasledovali. Bežeči tolovaji so v vasi Stojakovem, ki je od grške meje oddaljena samo dva kilometra, naleteli na kmečkoga vojvodo Risto Stankoviča in dva njegova tovariša ter se z njimi spopadli. Pri tem je Rista ustrelil s puško voditelja razbojnikov, zloglasnega Stojana Mandilova, ki je že večkrat prišel v te kraje in postavljati peklenjske stroje. Ko so razbojniki videli, da je njihov vodja padel, so se razkropili in se poskrili v šumi. Pri ubitem Mandilovu so našli puško s 165 naboji, revolver sistema Parabellum z 68 naboji, 3 jajčaste bombe z označbo «C», od katerih je bila ena odvita, 4 bolgarske cigarete, 305 bolgarskih levov, 3000 dinarjev in razne druge valute. Oblečen je bil v uniformo naših vojakov z našo šajkačo na glavi. Enako so bili oblečeni tudi ostali tolovaji. Po dobljenih pojasnilih so prišli iz Bolgarije na grška tla čez planino Belasico, nato so pa južno od naše meje šli po grških tleh, prebredli Vardar in prišli na naša tla zapadno od Djevdjelije. Eksplozija peklenjskega stroja, ki se je pripetila 26. t. m. v Djevdjeliji in ubila dva človeka, pet jih pa ranila, je delo iste razbojniške skupine.

* **IZREDNO PRILIKO** imajo še vsi tisti, ki se žele v kratkem času priučiti temeljito trgovinskih predmetov: knjigovodstva, slovenskega dopisja, računstva, stenografije ali kakega jezika, na primer nemščine, italijanščine, francoščine. Ni jim treba hoditi v šolo, doma se lahko učijo, ker dobivajo vsa potrebna predavanja na dom. To je predvsem važno za vse podeželske trgovce in obrtnike, ki nimajo sicer prilike se strokovno temeljito izobraziti. Vsi ti naj se vpišejo v Dopisno trgovinsko šolo v Ljubljani (Pražákova ulica št. 8/II), ki začne dne 12. oktobra z novimi tečajmi. Pišite takoj po prospekt!

IZ POPOTNIKOVE TORBE

BELA KRAJINA ZGLED KMETIJSKEGA NAPREDKA.

Črnomelj, septembra.

Zaradi suše, kraškega sveta in raznih drugih neugodnih okoliščin se je krompir v nekaterih občinah črnomeljskega sreza tako izrodil, da pri-

delek sploh ni bil več poraben za pomladno sajenje. Ker je baš krompir za široke sloje prebivalstva najvažnejša hrana, je siromašno belokrajinsko ljudstvo z obupom pričakovalo pomladansko sajenje. Na zavzemanje domačina, člana banovinskega sveta g. Lovšina, pa je banska uprava pod vodstvom načelnika kmetijskega oddelka pravočasno priskočila na pomoč in ukrenila vse potrebno, da so kmetovalci dobili potrebni semenski krompir po znatno znižanih cenah. Dobavo krompirja je takoj nato izvršila Kmetijska družba, a razen tega so nekatere občine in kmetijske podružnice še same naročile semenski krompir. Skupaj se je nabavilo 25 vagonov krompirja za znesek nad 200.000 Din. Za naše siromašne kraje je sicer ta vsota naravnost ogromna, vendar pa se bo kmetovalcem poplačala, ker kaže nabavljeni krompir odlično, medtem ko je krompir preostalega domačega semena že pred tedni prišel hirati in se sušiti.

Ob tej priložnosti moramo omeniti, da so bili kaj delavni gg. predsednik sreskega kmetijskega odbora Majerle, tajnik črnomeljske občine Šetina, župani Petek, Butala, Stonič, Požek, Müller, Springer, Lah in Grahek in tajnik podružnice Kmetijske družbe v Tribučah, šolski upravitelj Lombar. **Že sedaj pripravljajo strokovne ustanove in strokovni organi načrt, po katerem naj se polagoma in z vso previdnostjo izvrši selekcija vseh semen, oziroma zamenjava dosedanjih slabih z novimi selekcioniranimi. Za krompirjem pride na vrsto pšenica, morda že v teku letošnje jeseni.** To delo zasluži največjo pohvalo. Ker belokrajinski gospodarji niso bili vajeni izmenjavati semena v določenem roku, je pšenica precej trpela od rje, poleganja in drugih slabih strani, dajala pa je tudi pičel in slab pridelek. Z boljšim obdelovanjem in gnojenjem in z uporabljanjem dobrih semen se bo dalo tudi v Beli Krajini doseči v kmetijstvu več lepih uspehov.

ZIVAHNO VOLILNO GIBANJE V PTUJSKEM SREZU.

P t u j, oktobra.

Vrše se sestanki in sestavljajo se še zadnje kandidatne liste. Bili so že skoro v vseh občinah sestanki, ki sta se jih udeleževala tudi narodni poslanec g. Lovro Petovar in predsednik sreske organizacije g. dr. Senčar ali pa tajnik g. dr. Fermevc. Vsi doslejšnji volilni sestanki so bili dobro obiskani in so se jih udeleževali pristaši vseh bivših političnih strank. Kakor že opazati, so ljudje v ogromni večini za slogo in za skupne liste. Tako bo v mnogih občinah vložena samo po ena lista. V nekaterih občinah pa so se pojavile tudi stare razprtije in prenapeteži sestavljajo posebne liste. Ti ljudje nikakor ne morejo razumeti, da je ljudska volja brezdvomno ta, da se bo v novih občinah, ki smo jih imeli doslej 111, z združitvijo pa jih imamo samo 28, uredilo dobro in zdravo gospodarstvo brez vsakih političnih sporov, ki so le v škodo narodnemu gospodarstvu. Hujskači bi morali predvsem vedeti, da je sloga v posameznih občinah, zlasti ob naši severni meji, neizogibno potrebna.

PREKMURSKI GLASNIK

VODSTVO OBČIN MORA PRITI V ROKE NAJBOLJŠIH MOŽ.

Dolenja Lendava, oktobra.

Še dober teden nas loči od dneva, ko si bomo volili v upravo svojih občin svoje zaupnike. Te dni pred odločitvijo še dobro preudarimo, komu bomo dali svoje zaupanje. Ni vse eno, ali bo uprava naših občin v rokah najsposobnejših mož, ki bodo viedni našega zaupanja, ali pa izvolimo ljudi, ki ne znajo gospodariti niti s svojim premoženjem in so bili natirani v volilno borbo od starih politikov. — Organizacije jugoslovenske nacionalne stranke so v vseh občinah našega sreza postavile za kandidate najboljše ljudi. Ni

dovolj, da je samo župan v vsakem oziru na mestu, najsposobnejši morajo biti tudi odborniki, ki so županovi sodelavci. Vsi naši prijatelji morajo voliti liste naših nosilcev, ker nam le ti dajejo jamstvo, da bodo vse naše občine v pravih rokah.

Veliko zanimanje za volitve nam priča, da hoče narod izpregovoriti jasno besedo, kdo in kako naj upravlja občino. Veseli nas to veliko zanimanje, samo da bo to zanimanje za volitve obrnjeno v pravo smer, kakor to zahteva splošna korist naroda in države.

Pri dolnjelendavskem sreskem sodišču so doslej vložile po dve listi: občina **Dolenja Lendava** (nosilca g. dr. Pikuš, predsednik sreske organizacije JNS, in g. Bačič, uslužbenec Vodne zadrage); občina **Orešje** (nosilca g. Muhvič Rudolf, predsednik JNS iz Peteševcev, in g. Pavlinšek Josip, trgovec iz Peteševcev); občina **Gaberje** (nosilca g. Kiralj Josip, župan in predsednik JNS iz Gornjega Lakoša, in g. Lebar Jožef, kmetovalec iz Kapce); občina **Polana** (nosilca g. Gerič Martin, župan in predsednik JNS iz Velike Polane, in g. Jaklin Jožef, posestnik iz Velike Polane); občina **Črenovci** (nosilca g. Skoberne Fran, župan in predsednik JNS iz Črenovcev, in g. Horvat Anton, župan iz Žižkov); občina **Beltinci** (nosilca g. Peterka Martin, župan in predsednik JNS iz Beltincev, in g. Baligač Štefan, posestnik iz Beltincev); občina **Bratonci** (nosilca g. Erjavac Mihael, župan in banovinski svetnik iz Bratoncev, in g. Cigan Marko, sodar iz Gančanov); občina **Turnišče** (nosilca g. Dravec Josip, župan in predsednik JNS iz Turnišča, in g. Litrop Štefan, čevljar iz Turnišča); občina **Dobrovnik** (nosilca g. Trajber Janez, posestnik in podpredsednik JNS iz Dobrovnika, in g. Leonhard Josip, pekovski mojster iz Dobrovnika); občina **Bogojina** (nosilca g. Ošljaj Franc, župan in predsednik JNS iz Bogojine, in g. Gutman Janez, posestnik iz Bogojine). Ko to poročamo, še niso bile vložene liste za občini Odrance in Genterovce, ki pa so že sestavljene.

Za občine Dobrovnik, Orešje in Polano sta bili vloženi po dve listi pristašev JNS, a nasprotnih list ne bo. V teh občinah je vsem somišljenikom in prijateljem na prosto dano, za katero listo bodo glasovali.

V nekaterih občinah so vložene liste, za katerimi stoje pristaši punktašev in političnih upokojencev. Tu je dolžnost vseh naših somišljenikov, da z vsemi močmi podpro naše liste, da bo zmaga čim lepša.

Volilna borba je v glavnem dostojna. Le tu in tam so odstavljani politiki in punktaši posegli tudi topot po starem sredstvu, kar je vredno vse graje. V volilno borbo namreč spet mešajo vero. Dogodil so se primeri, da so po cele ure oblegali naše ljudi, ki so že podpisali naše liste, naj prekličejo podpise. Ali je to pošteno? Ustrahovanje, ki jim je bilo nekdanj najljubše sredstvo, naj jim tudi zdaj pomaga. Ali punktaši so se tokrat hudo opekli. Le kakega omahljivca se jim je posrečilo prestrašiti. Taka grda borba in nepoštenost, ki so jo pokazali te dni, bo za nasprotnike bič, ki jih bo tepel 15. oktobra. Za to je preiskrbnjeno in vsi ti odstavljani politiki bodo naposled le spoznali, da so popolnoma zapuščeni.

Vsdržavna stranka je danes tako močna sidrana v najširših plasteh naroda, da bo duh jugoslovenske narodne politike odločno zmagal pri občinskih volitvah. Vsi glasujte za liste ljudi, ki so za našo narodno državo. Pazite, da ne boste spet zapeljani!

Banka Baruch 15, Rue Lafayette, PARIS

odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu. Vršijo vse bančne posle najkulantneje. Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64, Bruxelles; Francija: št. 1117-94, Paris; Holandija: št. 1458-66, Ned. Dienst; Luksemburg: št. 5967, Luxembourg. — Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice.

Po vsem dolnjelendavskem srezu vlada veliko zanimanje za volitve. Razporedenje med pristaši Jugoslovenske nacionalne stranke je izvrstno. Nasprotniki tudi tokrat kažejo svojo pravo barvo; njihovo glavno agitacijsko sredstvo je vera. Narod pa je že dobro spoznal to njihovo vabo in jih za vrača prav ostro. Priznati moramo, da tokrat nismo pričakovali takega načina borbe. Prepričani smo bili, da se bodo nasprotniki borili s poštenimi sredstvi, njihovo dosedanje delo pa je dokaz, da so ostali stari nepoboljšljivi.

Preselitev sreskega načelnštva v Murski Soboti. Na zadnji občinski seji je bilo obravnavano tudi vprašanje preselitve sreskega načelnštva, ker je dosedanja triletna najemninska doba potekla. Odbor je soglasno sklenil, da vzame v najem prostore v hiši g. Nadarja v Cerkveni ulici, kamor se načelnštvo preseli še letos. Najemnina za sedanje prostore bo za 10.000 Din nižja, kar se bo vsaj nekoliko poznalo tudi v proračunih okoliških občin, ki morajo prispevati k celotni najemnini 60 odstotkov, ostalo pa občina Murska Sobota.

Verske svečanosti prekmurskih evangeličanov. Prekmurski evangeličani se pripravljajo na proslavitev 450letnice smrti reformatorja Martina Luthra. Posebno velike slovesnosti bodo oktobra Luthra. Posebno velike slovesnosti bodo oktobra tamošnje cerkve, ki je ena najstarejših evangeličanskih cerkva v Prekmurju. Lično cerkev evangeličanov v Murski Soboti so v notranjosti povsem prenovili in prav lepo poslikali. Stroške, ki so bili veliki, nosi cerkvena občina s pomočjo Evangeličanskega ženskega društva, ki je iz lastnih virov dalo napraviti umetno poslikano okna nad oltarjem.

Ustrelil se je. V Lendavskih gorica se je ustrelil z lovsko puško bivši logar g. Matija Duh. V prostovoljno smrt ga je gnalo hudo gospodarsko stanje, v katero je zašel.

Vlom. Pretekli teden so neznani vlomilci vdrli v pisarno g. dr. Pikuša v Dolnji Lendavi. Odnegli so okrog 300 Din denarja.

ZENSKI VESTNIK

Za kuhinjo

Puding iz jurčkov. Kilogram jurčkov očisti, zreži, popari in ocedi, nato jih na masti z nekoliko drobno zrezane čebule, peteršilja in nekaj zrn kumne do mehkega duši; nekoliko posoli. Šest dekagramov sirovega masla in dva rumenjaka dobro mešaj, da narase, nato primešaj dve v mleku namočeni in otisnjeni žemlji, primešaj dušene jurčke (jurčke poprej nekoliko shladi) in sneg dveh beljakov (če imaš, lahko dodaš še 10 dekagramov kuhane in zrezane gnjati, a ni neizogibno potrebno). Pudingov model namaži z mastjo in posuj z drobtinami, nato pa stresi vse skupaj noter, lepo razravnaj in model zapri. Potem postavi za tri četrti ure v krop. Kuhan puding stresi na topel krožnik in zabeli z razpuščenim sirovim maslom.

Kipnik iz črnega kruha. Tri četrti kilograma črnega kruha posuši v pečici in ga potem zmelj ali zribaj na drobtine. Kilogram sadja (jabolk, češpelj ali drugega, seveda vedno le eno vrsto) skuhaj v prav majhni količini vode, da dobiš zelo gosto čežano (jabolka ali hruške olup in zreži). Ko se čežana nekoliko shladi, primešaj drobtine črnega kruha, dva rumenjaka, malo cimta, limonove lupinice, pet dekagramov mandeljinov ali orehov, po okusu sladkorja, ker ni vse sadje enako sladko, in sneg dveh beljakov. Skledo, ki v ognju ne počí, ali kozo dobro namaži s sirovim maslom, potresi z drobtinami in stresi noter pripravljeno zmes, jo zravnaj in peci v pečici približno pol ure. Daš z malinovim sokom na mizo.

Listnica uredništva

Žalec, Žal, prepozno prejeli.

ZANIMIVOSTI

× **Strahote črnškega praznoverja.** Iz Marianhilla v Južni Afriki poročajo o grozovitem dejanju zdravnika mazača. Neki petleten deček domačin je bil ugrabljen in vsestransko poizvedovanje za njim je bilo zaman, dokler policija ni dognala, da je dečka ugrabil zdravnik mazač. Nekateri zamorci so sicer videli moža, ki je imel na ramah vrečo, iz katere so se slišali slabotni in boleštni klici, toda nobeden se ni upal ustaviti mazača. Nekaj dni za tem so našli v samotnem hribovitem kraju pokopano dečkovo truplo. Eno uho in eno roko je mazač še živemu dečku odrezal, da bi si iz njiju pripravil «zdravilo»; nekateri drugi deli so na dečkovem truplu manjkali in dečkovo grlo je bilo prerezano od enega ušesa do drugega. Pred kratkim je posebno sodišče obsodilo na smrt nekega tamošnjega poglavarja, njegovo mater, njegovo ženo in še dva druga pomagata, ker so bili ugrabili dvoletno deklico, ji zlomili tilnik ter odrezali roki in jezik, da bi si iz krvi pripravili «zdravilo».

× **Ali more živeti žival v temi.** Profesor Burr je delal pred nedavnim zanimive poizkuse, da bi ugotovil vpliv svetlobe in hrane na rast živih bitij. Pri tem je prišel do zaključka, da ima svetloba pri človeku, ki se hrani s prekuhano hrano, neprimerno večjo vlogo kakor pri živalih, katerih hrana vsebuje več vitaminov. Živali bi prav lahko izhajale brez svetlobe in živele v temi, saj je v neizmernih morskih globinah vse polno živih bitij. Tudi poizkusi, ki jih je delal profesor Burr s podganami, so pokazali isto. Profesor ni mogel ugotoviti nikake bistvene razlike med živalmi, ki jih je gojil na svetlobi, in onimi v temi. Svetlobo, ki smo jo odvzeli živali, prav lahko nadomestimo s primerno hrano.

Delo

v današnjih hudih časih si preskrbi še najlaže vsakdo s tem, da si uredi doma nekako domačo pletilnico. Mi nudimo delo vsakomur na ta način, da odvezemamo izdelane pletenine, dobavljamo prejo in izplačujemo mezdo za pletenje. To potrjuje mnogo zahval. Če želite tudi Vi dela in zaslužka, pišite zaupno po brezplačni navodila turški: Domača pletarska industrija Josip Tomazič, Maribor, Krekova ulica št. 16.

× **Grozovito razdejanje po viharju.** Te dni je opustošil silen vihar mehiško mesto Tampico in njegovo okolico. Vihar je mesto zbrisal s površja zemlje. Nesreče v takšnem obsegu ni doživela Mehika že svojih štirideset let. Mesto Tampico, v mednarodnem svetu znano posebno kot petrolejsko pristanišče, je danes le še kup razvalin, pod katerimi je pokopana vsa nekdanja blaginja njegovih prebivalcev. Tri četrtine mesta so izginile. Na tisoče ljudi je umrlo pod razvalinami, ker jih ni bilo mogoče rešiti. Kakšna je bila silovitost divjajočega viharja, naj izpriča dejstvo, da sta bila ob uri viharja na poti iz Cardenasa v Tampico odnesena dva osebna in dva tovorna vlaka. Trpela so tudi druga prevozna sredstva, predvsem ladje. Mnogi brodovi, ki so bili v času nesreče zasidrani v tampiški luki, so poškodovani. Med njimi je več norveških in nemških ladij. Najhujši prizor je bila zrušitev velike mestne bolnišnice. Bolnike je pokopalo pod ruševinami in jih niso mogli rešiti. Vse večje zgradbe je vihar porušil in jih razmetal, kakor da so bile iz lepence. Skupno cenijo žrtve na 5000 mrtičev in mnogo tisoč ranjenih.

× **Lov za zlatim zakladom.** Vas Kotamura na skalnatem Cusimskem otočju je doživela čudežno spremembo. Nekdanje ribiške bajte so izginile. Zraslo je novo lepo mestece, kjer so postali ribiči lastniki trgovin in hotelov. Ves ta sijaj je odmev žalostnega konca ruske mornarice admiral Rožestvenskega pri Čušimi pred 28 leti.

Zopet znižane cene!

Veseli boste in korist boste imeli, če si boste nabavili za zimske obleke in plašče sukno pri tvrdki

Trgovski dom
Sternecki
Tovarna perila in oblek
Celje št. 97

Dobro sukno Din 40—
Trpežno sukno Din 60—
Modni kamgarn Din 80—

Velika izbira češkega, angleškega in domačega blaga. Zahtevajte novi veliki ilustrirani cenik in vzorce. Obleke se poceni in hitro izdelajo po meri v lastni tovarni.

Cenik in vzorci zastoj.

Pravljica zatrjuje, da so rešili ribiči ruskega kapitana, ki je kot zadnji ostal na potaplajoči se križarki. Naposled je kapitan podlegel ranam in prehlajenju, ker je več ur plaval v ledeni vodi. A preden je umrl, je zaupal svojemu rešitelju nahajališče 25 milijonov zlatih dolarjev in 120 milijonov zlatih rubljev na ponesrečeni ladji. Denar je bil namenjen državni banki v Vladivostoku. Kapitanovo izpoved je poslušal in zabeležil njegov hišni gospodar in župan, ki je dobro obvladal ruščino, ker je nad 20 let služil za natakarja na ruskih parnikih. Tako zatrjuje cusimska pravljica. Ruski viri sicer molčijo o zlatih milijonih, toda bogataša Sekunada Skirocava in Colugei sta izrabila govorico in ustanovila delniško družbo za iskanje milijonov. Uspeh je presegel vsako pričakovanje. Tudi siromašni ljudje so kopevali delnice. Podjetniki so nastavili znanega strokovnjaka, ladijskega inženjerja Kotasko. Ta je zgradil posebno podmornico, ki po potrebi lazi po morskem dnu in na primerem kraju izkrca potapljače. Poslednji so našli potopljeno admiralsko oklopnico «Petropavlovsk», prinesli iz kajute okostje znanega slikarja Vereščagina in iz kajute sedanjega pretendenta na ruski prestol, velikega kneza Cirila Vladimiroviča, njegove srebrne kadijske potrebščine. Milijoni še niso in morebiti sploh ne bodo najdeni, a začetniki zamisli o iskanju zakladov in neštevilni letoviščarji so izpomenili Cusimo v moderno kopalnišče.

× **Nov ruski petrolej.** Pri vrtnanju na novo odkritem petrolejskem polju Lok Batanu, 20 km jugozahodno od Bakuja, so odkrili nov, ne navadno močan petrolejski vrelec, ki je dajal na dan po 8000 ton čiste nafte z malenkostno primesjo plinov. Zdej, ko je vrelec pravilno zajet, daje do 15.000 ton nafte, tako da se ga prišteva med najmočnejše izvirke na svetu. Na omenjenem novem polju so naredili lani štirinajst izvrtin. V 500 m močni zemeljski plasti je nafta v osmih horizontih, iz katerih brizgajo petrolejski curki, ki dajo nekateri po več sto, nekateri celo po več tisoč ton lahke nafte na dan. Po skromnih cenitvah sodijo, da bo mogoče načrpati na novem petrolejskem polju najmanj nekaj deset milijonov ton petroleja.

Golša, nabrekel vrat

je obolenje ščitne žleze, katera se more pravočasno ozdraviti, ker se drugače delovanje tega važnega organa kot zaščita proti strupom ograža, zaradi česar nastopajo neugodni in dostikrat nevarni pojavi. Zdravniška znanost je ugotovila, da soli, ki vsebujejo jod, izredno dobro delujejo na razne oblike golš. Mnogostevilni bolniki so ugotovili, da dosežejo z uporabo našega enostavnega

pitnega zdraviljenja

hiter in povsem neškodljiv vpliv na bolezen. Vsakdo, kdor trpi na golši in ima nabrekel vrat, otečene žleze, naj zahteva našo knjižico, katero mu pošljemo brezplačno. Dopisnica zadostuje.

Poštno nabiralno mesto:

Georg Fulgner, Berlin-Neukölln,
Ringbahnstrasse 24, Abt. P. 91.

× **Slanik krub siromakov.** Lov na slanike je bil letos posebno obilo. V nekaterih severnih deželah, kakor n. pr. na Švedskem in Norveškem, so krmili s slaniki celó krave in prašiče. Slanik se imenuje po pravici hrana ubožcev, saj jim često nadomešča jed in si ga lahko vsakdo privoščiti. Medtem ko imajo druge ribe 0-27 do največ 0-48 odstotka masti, jih nadkriljuje slanik s 6-94 odstotka. Razen tega pa je v slaniku večja količina joda, zaradi česar se smatra poleg polepke za najzdravejše ribje meso.

× **Sanje ničesar ne pomenijo.** Znani ruski pisatelj v Parizu je v sanjah razločno videl številko 68.410. Pregarjala ga je vso noč. Ko je po zajtrku stopil v trafiko po cigarete, je zagledal pri prodajalcu zvezek srečk državne loterije. Poiskal je številko 68.410 in kupil to srečko. Trdno je bil prepričan, da bo zadel glavni dobiček v znesku sto tisoč frankov. Pisatelji so mu vnaprej čestitali in mu celó posodili več sto frankov na račun nedvomne sreče. Toda srečka ni zadela prav ničesar, niti najmanjšega zneska desetih frankov. Pisatelj je prisegel, da si ne bo nikoli več izposojeval denarja na račun sanj.

× **Tvorničarjev sin tolovajski poglavar.** V mestu Boru pri Češki Lípi na severu Češkoslovaške so zaprli pred kratkim 32letnega steklarkega tvorničarja Johana Kreibicha, ki pripada visoki nemški gospodi. Prvotno se je mislilo, da se je zgodilo to spricho političnih nagibov, a kmalu se je izkazalo, da je bil mož poglavar razbojniške tolpe. Obenem z njim so prijeli tudi štiri mladeniče, ki so označili tvorničarja za svojega voditelja. Vsem so dokazali deset vlovov. Prijeti so priznali, da so namerjali izvesti še več roparskih napadov po ameriškem vzorcu. Imeli so točno zasnovane načrte, kako napadati na samotnih krajih denarne pismonoše. Dva taka poizkusa so bili že napravili, a so jim mimo hodečih ljudje prekrizali račune, tako da so denarni pismonoše srečno odnesli pete. Tolovaji so snovali še druge načrte. Kreibich je namerjal s svojimi pomagači napasti blagajnika mestne podružnice Anglobanke ter vlomiti tudi v stanovanje lastnika pogrebnega zavoda, ki velja v Boru za premožnega moža. Zločinci, pri katerih so odkrili skladišče revolverjev, gumijevk, vlomilskega orodja, mask, lasulj itd., so priznali, da je imel Kreibich tesne stike s hitlerjevci ter da je hotel iz Nemčije pri-

peljati plinske maske, orožje in mamila v posebne svrhe. Kreibich je živel tako, da je občeval podnevi v najboljši družbi, ponoči pa se je sestajal s privrženci po beznicah. Tolovaje so prijeli, ko so napadli neko trgovko, ki jih je točno opisala.

× **Svojevvrsten roparski napad.** Francoski listi poročajo o napadu v vasi Saint Mauru, ki menda nima primere na svetu. V omenjeni vasi živi v siromašni hišici osamljena 80letna upokojenka, vdova Lechoegova, ki so o nji govorili, da ima mnogo denarja in da ga hrani doma. Za delo na vrtu je od časa do časa najela vrtnarja Louisa Austieda. Nekega dne se je pa vrtnar polakomnil starkinega denarja in v glavo mu je šinila strašna misel, da bi vdovo umoril in oropal, a z denarjem bi se rešil dolgov, ki so ga že dolga leta težili. Svojo namero je Austied res izvršil, splazil se je v hišo in starko pobil z lopato na tla. Starka je bila še toliko pri močeh, da ga je prosila, naj jo dvigne in odnese na posteljo. Po roparskem napadu se je pa Austied zavedel, kaj je storil, začela ga je peči vest, nutil je napadeni starki prvo pomoč, jo odnesel na posteljo, zaklenil vrata in pobegnul. Tako je ostala starka brez postrežbe in brez hrane celih pet dni v svoji hišici, in da je ni prišla slučajno obiskat omožena hči, bi bila od lakote umrla. Napadalca so prijeli in mož je svoj zločin odkrito priznal. Starki denarja ni ukradel. Zanimivo je, da je mož star že 60 let.

× **Samomor s pomočjo strele.** V Gruschützu v Nemčiji je izvršil neki kmet samomor na zelo nenavaden način. Izkoristil je prilžnost ob hudi nevihti in pritržil bakrene žice na strešno anteno nad svojo hišo, ovil to žico okrog svojega telesa in se vlegel na zemljo. Strela je res udarila v anteno in je kmet obležal na mestu mrtev. Domači so po končani nevihti našli na dvorišču zoglenelo gospodarjevo truplo.

× **Beračem v Nemčiji prede huda.** V Nemčiji uvedejo najstrožje nadzorstvo nad berači. Odpraviti nameravajo za vsako ceno beračenje po hišah in cestah, namesto tega pa uvede velikopotezno pomoč proti gladi in mrazu. Vse prebivalstvo naj prispeva v ta namen in vsakega

Sanatorium Emona
Ljubljana Komenskega ul. 4.

Oskrbnina (stanovanje, hrana in postrežba) dnevno 75 Din.

Zdravnik: Dr. FR. DERGANČ, šef-primarj v. p.

Izšla je Blasnikova Velika Pratika

za navadno leto 1934.,
ki ima 365 dni.

«VELIKA PRATIKA» je najstarejši slovenski koledar, ki je bil že od naših pradedov najbolj upoštevan in je še danes najbolj obrajtan.

V «Veliki Pratici» najdeš vse, kar človek potrebuje vsak dan: Katoliški koledar z nebesnimi, solničnimi, luninimi, vremenski in dnevnimi znamenji; — solčne in lunine mrke; — lunine spremembe; — pošne določbe za Jugoslavijo; — lestvice za kolke, potovanja, kupne pogodbe in račune; — konzulate tujih držav v Ljubljani in Zagrebu; — vse sojme na Kranjskem, Koroskem, Štajerskem, Prekmurju, Medimurju in v Julijski Benečiji; — pregled o koncu brestosti žilvine; — popis vseh važnih domačih in tujih dogodkov v preteklem letu; — tabela za računanje obresti; — življenjske važnih in odločilnih oseb s slikami; — ozmahnja predmetov, ki jih rabi kmetovalec in žena v hiši. — Cena 5 Din

«VELIKA PRATIKA» se dobiva v vseh večjih trgovinah in se lahko naroči tudi pismeno pri založniku:

tiskarni J. Blasnik na sl., d. d. v Ljubljani.

prosjaka napoti na to pomoč. Berače, ki bi še prosjčili po hišah, bodo strogo kaznovali.

× **Poslanec — ropar.** Odkar so v Združenih državah prelomili prepoved alkoholnih pijač, so izgubili tihotapci vir svojih velikih dohodkov. Zločinske tihotapske družbe pa se niso razšle, marveč so samo svoj «obrat» preusmerile: začele so ugrabljati bogate ljudi in zahtevati zanje odkupnino. Med njihove žrtve spada tudi znani petrolejski magnat Charles Urshel iz Oclahome-City. Meseca julija letos so ga bili nasilno odpeljali iz njegove lastne hiše in ga izpustili nekaj dni kasneje proti ogromni odkupnini dveh milijonov dolarjev. Ta znesek pomenja največji dosedanji rop v Združenih državah. Po povratku v Oclahome je Urshel razbojnikom prisegel maščevanje. Moral je ugotoviti, kje se skrivajo. Vedel je samo, da so ga odvedli na osamljeno farmo. Nakopičili so se dokazi, ki so ogovorili o posestvu Oclahomi jako priljubljenega poslanca R. O'Shannona. Policija je ponoči zasedla farmo in našla v njej znanega razbojnika Harveya Baillyja, ki je trdno spal. Ob postelji je stala strojnica, na nočni mizici je ležal nabit avtomatičen revolver. V hiši so dobili veliko zalogo orožja in za beg pripravljen dirkalni avtomobil. Poleg Baillyja so zaprli Shannona s soprogo in sinom. Pri njih so dobili bankovce, s katerimi je bil plačal Urshel svojo odkupnino. Tako je pomagala vztrajnost ujetega bogataša, da so razkrinkali gnezdo razbojnikov, ki so več mesecev neomejeno strahovali štiri sosednje države.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Slaba smetana.

Gospodinja: «Zakaj ni na mleku, ki mi ga donašate, nikoli nobene smetane?»

Mlekarica: «Zato, ker napolnimo pri nas steklenice do vrha in nima potem smetana več prostora.»

Lovska.

Gospa: «Gospod svetnik, ali pojedete sami vse, kar ustrelite na lovu?»

Svetnik: «Oprostite, gospa, kaj mislite, da sem ljudožrc.»

Hujše od bradavice.

A: «Kaj vas bradavica na nosu nič ne jezi?»

B: «Bradavica bi me še ne jezila tako kakor to, da me vsak tepec opozori na njo...»

MALI OGLASI

V Sloveniji kupim posestvo,

v izmeri 4 do 5 orafov, eventualno tudi z užitarjem na njem. Ponudbe sprejema Rudolf Prohaska, Gunja 57, savska banovina. 240

Najcenejše in najlepše nagrobne spomenike prodaja po zelo nizkih cenah samo Koban Uršula v Račah pri Mariboru. 197

Naš bančni oddelek kupuje in prodaja hranilne knjižice.

Strogo solidno poslovanje. Za pismeni odgovor priložite znakno. — Naš zastopnik: Rudolf Zore, Ljubljana, Gledališka ulica št. 12. 244

SLABIM!

Krepite svoje živce, jačite organizem in tudi Vi postanete zopet močni, energični in za delo sposobni. Sodobni človek živi v prilikah skrajne živčne napetosti: depresija, seksualna nevrastelija, nespečnost, predčasna izčrpanost, pretrujenost živcev, eva, na čem mnogi trpe! Medtem je znanstveno ugotovljeno, da regulira ekstrakt iz življenja tvorne žleze zdrave in močne živali («Kalefluid»), ko preide v organizem, sekretarno delovanje vseh žlez, krepi ves organizem in uravnoveša živčni sistem tako, da postane človek ponovno močan, aktiven v življenju ter sposoben za delo in borbo za svoj obstanek. Brezplačno pošljemo detajlno literaturo. Zahtevajte jo pod naslovom: Beograd, Njeguševa 5, Miloš Marković. 259

Odobrilo ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje pod št. br. 10.537/33.